Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

● № 245 (20. 812) ● 1990 йил 26 октябрь, жума ● Баҳоси 3 тийин.

ССЖИ КАСАБА УЮШМАЛАРИ::ИНГ XIX СЪЕЗДИДА

МЕҲНАТКАШЛАРНИНГ МАНФААТЛАРИ ЙЎЛИДА

24 октябрь куни Кремль Съездлар саройида касаба уюшмалари анжумани ўз ишини давом эттирди.

ССЖИ Вазирлар Кенгашининг Раиси Н. И. Рижковга сўз берилади. Съезд иши мамлакатимизда ҳам, меҳнаткашларнинг энг оммавий жамоатчилик ҳаракати — касаба уюшмаларида ҳам жуда ўткир сиёсий ва иқтисодий жараёнлар рўй бераётганини ёрқин акс эттиради, деди у.

Делегатлар муҳокамадан сўнг касаба уюшмалари XIX съездининг ССЖИ Олий Кенгашига Мурожаатномасини қабул қилдилар.

Съезд бир қанча делегатларнинг таклифига асосан ССЖИ Президентидан Касаба уюшмалари ва уларнинг ҳуқуқлари тўғрисидаги қонунни, шунингдек Жамоа шартномаси тўғрисидаги қонунни биринчи галда кўриб чиқиш тўғрисидаги талаб билан мамлакат Олий Кенгашига мурожаат этишни ҳамда бу қонунларни съезд иши тугагунича биринчи муҳокамада кўриб чиқишни илтимос қилиб, мурожаат этиш хусусида қарор қабул қилди.

Съездда касаба уюшмалари анжумани делегатларининг илтимосига мувофиқ М. С. Горбачев нутқ сўзлади.

Мунозара куннинг иккинчи ярмида давом эттирилди. 25 октябрь куни съезд делегатлари унинг шўъбаларида ишлайдилар.

(ТАСС).

ЖУМҲУРИЯТИМИЗ ЯНГИЛИКЛАРИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ БЮРОСИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси Бюросининг 24 октябрь куни бўлиб ўтган мажлисида КПСС Марказий Қўмитасининг «Маданиятни тижоратлаштиришнинг кучайиб бораётган тамойиллари ва уларни бартараф этиш тадбирлари тўғрисида» ҳамда «Бозор муносабатларига ўтилиши муносабати билан маданият соҳасидаги шошилинч ҳимоя тадбирлари тўғрисида»ги қарори муҳокама қилинди.

Муҳокама қилинаётган ҳужжатларда ўртага қўйилган муаммолар Ўзбекистон маданий ҳаёти учун ҳам долзарб эканлиги таъкидланди. Кейинги вақтда жумҳуриятда маданий ҳаёт сезиларли даражада жонланди. Бироқ, бутун мамлакатда бўлгани сингари маданиятни тижоратлаштириш хатарли тамойили сезилди, маданиятни бойлик орттириш воситасига айлантириш муддаоси намоён бўлмоқда, фуқароларни асрий анъаналаримиз негизларига, одоб-андиша, қадр-қиммат тўғрисидаги халқ тасаввурларига путур етказувчи асарларни нашр этиш ва намойиш қилишдан таъсирчан ҳимоя қиладиган восита йўқдир.

Келгусида бозор муносабатларига ўтиш ҳам маданиятни ривожлантиришга салбий таъсир кўрсатиши мумкин. Ўтиш жараёнида маданий хизматлар нархи кескин ошиши, меҳнаткашларнинг маданият қадриятларидан баҳраманд бўлиши қийинлашиши, адабиёт ва санъат арбобларининг ижодий имкониятлари чекланиши мумкин.

Бюро мажлисида маданият соҳасидаги ана шу ва бошқа салбий кўринишларни камайтириш учун қарор қабул қилинди. Қарорда Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитасининг қонун лойиҳаларини тақдим этишда ташаббус кўрсатиш ҳуқуқидан фойдаланиб, маданият тўғрисида Ўзбекистон ССЖ Қонунлари асосларини ишлаб чиқиш ва қабул этиш ҳамда «Ўзбекистон ССЖда ахлоқлиликни ҳимоя қилиш тўғрисида» Қонун қабул қилиш тўғрисидаги таклифни Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгашига тақдим этишга қарор қилинди.

Қарорда Ўзбекистон ССЖ Вазирлар Кенгашига жумҳурият Маданият вазирлиги, Давлат телевидение ва радиоэшиттириш қўмитаси, ижодий уюшмалар ва жамоат ташкилотларининг чинакам санъатни, аҳоли турли гуруҳларини маданият тижоратлашишининг ва бозор муносабатларига ўтиш билан боғлиқ эҳтимол тутилган салбий оқибатларидан ҳимоя қилишга қаратилган таклифларини умумлаштириш ва муҳокама қилиш тавсия этилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитасининг Бюроси Ўзбекистон Коммунистик партияси Уставининг лойиҳаси тўғрисидаги масалани тинглади. Тақдим этилган лойиҳа батафсил муҳокама қилингандан кейин асосан маъқулланди. Тайёргарлик комиссиясига эса бўлиб ўтган фикрлашувни ҳисобга олиб, уни узил-кесил ишлаб чиқиш ва коммунистлар кенг кўламда муҳокама қилишлари учун жумҳурият матбуотида эълон қилиш вазифаси топширилди.

Бюро мажлисида КПСС XXVIII съезди ва Ўзбекистон Компартияси XXII съездининг қарорларига мувофиқ кадрлар масалаларини кўриб чиқиш тартибини ўзгартириш тўғрисида қарор қабул қилинди.

Ҳозирги вақтда амал қилиб турган Марказий Қўмита лавозимлари номенклатурасини тугатишга қарор қилинди. Бунда давлат ҳокимияти ва бошқарув идораларида, жамоат ташкилотларида кадрлар тўғрисида қарорлар қабул қилиш учун ваколатлар ана шу идоралар ва ташкилотларга тегишли бўлади. Ўзбекистон Компартиясининг ўзида эса маҳаллий партия қўмиталари ва партия ташкилотларига энг кўп даражада ваколат берилиши кераклигига амал қилиш лозим.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитасида партия ходимлари кадрларини, партия матбуоти органлари, Марказий Қўмитага қарашли илмий муассасалар ва ўқув юртлари раҳбарларинигина тасдиқлаш мақсадга мувофиқ деб топилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси Жумҳурият давлат ҳокимияти ва бошқарув идораларига, жамоат ташкилотларига, ижодий уюшмаларга энг муносиб ходимларни тавсия этади ва сўнгра демократик тартиб-қоида ва қонунлар доирасида сиёсий таъсирнинг барча шаклларидан фойдаланиб, улар сайланиши ёки тайинланишига ҳаракат қилади.

Бюро мажлисида Ўзбекистон Компартияси XXII съездининг иккинчи босқичини ўтказиш муддатлари ва кун тартиби тўғрисидаги таклифлар, шунингдек ижтимоий-сиёсий тусдаги бошқа масалалар кўриб чиқилди.

Ўзбекистон Совет Социалистик Жумҳурияти Президентининг Фармони

ЖУМҲУРИЯТ АҲОЛИСИНИНГ ШАХСИЙ ЁРДАМЧИ ХЎЖАЛИКЛАРИДАГИ ЧОРВА ВА ПАРРАНДАНИ ОЗУҚА БИЛАН ТАЪМИНЛАШГА ОИД ҚЎШИМЧА ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

Жумҳурият аҳолисининг шахсий хўжаликларидаги чорва ва паррандани озуқа билан таъминлашни янада яхшилаш ва чорвачилик маҳсулоти етиштиришни кўпайтириш мақсадида қуйидагиларни зарур деб ҳисоблайман:

1. 1991 йилдан бошлаб чорвачилик учун озуқа бўлган пахта чигитини қайта ишлаш маҳсулотини (ксилит ишлаб чиқариш ва айирбошлаш ишларига бериладигани бу ҳисобга кирмайди) жумҳуриятдан ташқарига етказиб бериш бекор қилинсин.

2. Ўзбекистон ССЖ Вазирлар Кенгаши:

— Қорақалпоғистон МССЖ, вилоят, район ижроия қўмиталари, халқ депутатлари қишлоқ ва посёлка Советлари иштирокида ушбу масала юзасидан илгари қабул қилинган Фармон қандай бажарилаётганини текширсин ҳамда аҳолининг шахсий ёрдамчи хўжаликларини бутун чоралар билан ривожлантиришга қаратилган ва 1991 йилда давлат ресурсларидан йилига ҳар бир сигирга 160 килограмм кунжара, 115 килограмм чигит шулхасини қўшимча равишда ажратишни кўзда тутувчи тегишли қарор қабул қилсин;

— аҳолига ҳашак, ширали озуқа ва кўкмак сотишни кескин кўпайтириш учун барча имкониятлардан фойдалансин;

— ушбу Фармон бажарилиши устидан қаттиқ назоратни таъминласин, Фармон қандай рўёбга чиқарилаётганлиги тўғрисида мунтазам, ярим йилда бир марта ахборот бериб турсин ва текширув материалларини матбуотда ҳамда телевидение орқали ёритиб борсин.

Ўзбекистон Совет Социалистик Жумҳуриятининг Президенти **И. КАРИМОВ.**

Тошкент шаҳри,
1990 йил, 25 октябрь.

ЎЗБЕКИСТОН ССЖ ВАЗИРЛАР КЕНГАШИДА

Узбекистон ССЖ Вазирлар Кенгаши «1990 йил 1 октябрдан чорва моллари ва паррандаларнинг янги давлат харид нархларини жорий этиш тўғрисида» қарор қабул қилди.

Чорвачилик тармоқларининг ишлаб чиқариш самарадорлигини, чорвадорларнинг ўз меҳнат натижаларидан манфаатдорлигини ошириш ва жумҳурият аҳолисини гўшт ҳамда гўшт маҳсулотлари билан янада тўлароқ таъминлаш мақсадида, шунингдек, ССЖИ Вазирлар Кенгашининг 1990 йил 26 сентябрдаги Фармойишига мувофиқ Ўзбекистон ССЖ Вазирлар Кенгаши қарор қилди:

Ўзбекистон ССЖ Вазирлар Кенгашининг 1990 йил 23 октябрь қарори билан тасдиқланган чорва моллари ва паррандаларнинг янги давлат харид нархлари ва 1990 йил 1 октябрдан муддатидан илгари жорий этилсин. Бунда мазкур нархларга амалдаги табақалаштирилган қўшимча ҳақ ва давлатга чорва ҳамда парранда сотганлик учун ўн биринчи беш йилликда эришилган ўртача даражадан ташқари қўшимча ҳақ киритилганлигини, саноат маҳсулотлари ва хизматларга 1991 йилнинг 1 январидан янги улгуржи нархлар ва тарифлар белгиланиши, ижтимоий суғурта ва бошқа тўловлар юзасидан ставкалар кўпайтирилиши муносабати билан нарх-наво ошишининг ўрни қопланиши кўзда тутилганлигини ҳисобга олиш керак.

1990 йилнинг январь—сентябрь ойларида давлатга сотилган чорва моллари ва паррандага ушбу маҳсулотни сотишда ўн биринчи беш йилликда эришилган ўртача даражадан ошганлиги учун бериладиган қўшимча ҳақ 9 ой натижаларига кўра ва шу йилнинг 1 октябригача амал қилган нархлар асосида тўланиши белгилаб қўйилсин.

Ўзбекистон ССЖ Молия вазирлиги чорва ва парранда харид нархи оширилиши муносабати билан гўшт нархидаги фарқни қоплаш учун лимитни қисқартирилган ҳолда, ана шу маҳсулотга табақалаштирилган қўшимча ҳақ бериш учун 63 миллион сўм пул ажратсин.

Ўзбекистон Давлат банки билан Ўзбекистон деҳқончилик-саноат банки қушхоналарга 1990 йилнинг 4-кварталида чорва ва парранда тайёрлаш билан боғлиқ харажатларга янги харид нархларида ҳақ тўлашни таъминласинлар. Бунда 1991 йилнинг 1 кварталида нархлардаги фарқни қоплаш учун жумҳурият бюджетидан кафолат берилсин.

Жумҳурият Вазирлар Кенгаши қарорига шарҳ.

Ўзбекистон ССЖ Вазирлар Кенгаши «1990 йил 1 октябрдан чорва моллар ва паррандаларга янги давлат харид нархларини жорий этиш тўғрисида» қарор қабул қилди. Ушбу қарорда 1 килограмм мол гўштининг харид нархи ўртача 4 сўм 60 тийингача, қўй гўштининг харид нархи 3 сўм 55 тийингача, чўчқа гўштининг харид нархи 3 сўм 50 тийингача ва парранда гўштининг харид нархини 3 сўм 30 тийингача ошириш назарда тутилган.

Мол гўшти ва чўчқа гўштининг харид нархлари амалдаги нархларга нисбатан 1.7 баравар, қўй гўштининг харид нархи 2 баравар, парранда гўштининг харид нархи 1.6 баравар оширилди. Оширилган нарх-навога илгари тўлаб келинган табақалаштирилган қўшимчалар ва ўн биринчи беш йилликда эришилган ўртача даражага қўшимча давлатга мол ва парранда сотганлиги учун тўланадиган қўшимча ҳақ киритилган. Бунда шу йили ўртача даражадан юқори даражаларга эришган хўжаликлар январь—сентябрь ойларидаги натижаларга асосан қўшимча ҳақ оладилар. 4-квартал учун эса ушбу қўшимча ҳақ тўланмайди, чунки улар янги харид нархларига киритилган.

Харид нархлари арзонлиги сабабли гўшт етиштириш зарарли бўлганлиги туфайли шундай қарор қабул қилиш зарурати туғилди. Харид нархларининг арзонлиги натижасида хўжаликлар давлатга қанча гўшт сотса, шунча кўп зарар кўришарди ва шу боисдан гўшт етиштиришни кўпайтиришни унчалик ҳоҳлашмасди.

Мол ва парранда гўштининг амалдаги харид нархларининг пастлиги чорвадорлар меҳнатига ҳақ тўлашни кўпайтиришга кўмаклашмас, қишлоқнинг ижтимоий муаммоларини ҳал этишга имкон бермасди. Хўжаликлар ноқулай аҳволга тушиб қолган эдилар. Шунингдек, фермер, деҳқон хўжаликлари ва шахсий ёрдамчи хўжаликларини ривожлантиришдан унча манфаатдор эмас эдилар.

Буларнинг ҳаммаси аҳолини гўшт ва гўшт маҳсулотлари билан таъминлашда жумҳуриятда кескин ҳолатни юзага келтирди.

Ушбу қарорнинг қабул қилиниши мазкур масаладаги муайян камчиликларни бартараф этишга қаратилган.

Мол ва парранда харид нархларининг оширилиши гўштни қайта ишловчи тармоқ маҳсулотларига сарф-харажатлар кўпайишига сабаб бўлишини ҳисобга олиб, Ўзбекистон ССЖ Молия вазирлигига ана шу маҳсулотга шу йилнинг тўртинчи чорагида тўланиши назарда тутилган табақалаштирилган қўшимча хақнинг бир қисмини гўшт нархидаги тафовутни қоплаш учун сарфлаш топширилди. Айни вақтда Ўзбекистон Давлат банки билан Ўзбекистон деҳқончилик—саноат банкига гўштни қайта ишловчи тармоқ корхоналарига юқоридаги харажатларни тўлаш учун қарз беришни таъминлаш топширилди.

Амалга оширилаётган бу тадбирлар чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришга ва бу соҳада банд бўлган кишиларнинг моддий манфаатдорлигини оширишга кўмаклашиш учун маҳаллий кенгашлар, қишлоқ хўжалик идораларининг раҳбарлари қабул қилинган қарорнинг аҳамиятини қишлоқдаги ҳар бир меҳнатчига тушунтиришлари керак.

ЭЛ ДАСТУРХОНИГА

Уч йилдирки, Қарши районидаги «Аврора» совхози сабзавоткорлари ижара пудратига ўтиб ишламоқдалар. Хўжалик бу йил деҳқончилик ишларини жадал уюштириб, давлатга 2240 тонна ўрнига 2250 тонна сабзавот маҳсулотлари топширди ва шу соҳадаги планни ошириб адо этди.

Бундан ташқари совхознинг ўзида 120 тонна сабзавот, 40 тонна полиз маҳсулотлари, 27 тонна ошқовоқ, 7 тонна мева қишга ғамлаб қўйилди.

Ижарачилар эл дастурхонини тўкин қилиш учун эрта баҳордан бери далаларда ғайрат билан ишлаб, ҳосилдорликни оширишга эришмоқдалар. Жумладан, Эшмамат Гулов, Нортош Шодмонова, Очил Шукуров, Раҳмон Раҳматовлар бошлиқ илғор бригада аъзолари ҳар гектар ердан 220 центнердан сабзавот, 66 центнердан мева етиштирдилар.

— Янгича усулга ўтиб ишлаш хўжалик иқтисодиётини бойитишга хизмат қилмоқда, — дейди совхоз директори Шавкат Ойназаров. — Бу йил ижара усулида ишлаётган 15 коллективимиз ҳам маҳсулот мўл-кўллигини таъминламоқдалар. Ана шу ҳисобдан совхоз йил якунига кўра бир миллион сўм соф фойда олишни мўлжалламоқда. Бу ижара шарофатидир.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЎН ИККИНЧИ ЧАҚИРИҚ УЗБЕКИСТОН ССЖ ОЛИЙ КЕНГАШИ УЧИНЧИ СЕССИЯСИНИНГ ОЧИЛИШИ ТЎҒРИСИДА

Ўн иккинчи чақириқ Узбекистон ССЖ Олий Кенгашининг учинчи сессияси 1990 йил 29 октябрь соат 10 да Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси Мажлислар залида очилади.

«Бобурнома»нинг 460 йиллиги

Узбекистон ССЖ Президенти И. А. Каримов «Бобурнома» нинг 460 йиллигига ташриф буюрганларни қабул қилди. СУРАТДА: қабул пайти.
А. ГОРОКРИК олган сурат. (ЎзТАГ).

НОЁБ ХАЗИНА

● Заҳириддин Муҳаммад Бобурнинг «Бобурнома» асари кўпгина тилларга таржима қилинганлигини ва севиб ўқилаётганлигини биласиз.

«Бобурнома» ўзбек адабиётинингггина эмас, балки жаҳон адабиёти ва фанини бойитган адабий-тарихий ёдгорликлар сирасидан. Гарчи у Бобур ҳаётининг сўнгги йилларида яратилган бўлса ҳам, лекин унда Бобурнинг ўн икки ёшлигида подшо бўлганидан то вафотига қадар юз берган воқеа ва ҳодисалар, юзлаб тарихий шахсларнинг ҳаёти, фан учун катта аҳамиятга эга бўлган далиллар адабий шаклда берилганлигининг гувоҳи бўламиз.

Асардаги отаси Умаршайх Мирзо, Султон Аҳмад Мирзо, Султон Маҳмуд Мирзо, Бойсунғир Мирзо, Султон Ҳусайн Мирзо (Ҳусайн Бойқаро), атоқли шоир ва мутафаккир Алишер Навоий сингари тарихий шахслар билан гўё суҳбатлашаётгандай туюлади. Ҳақиқатан бу асар ўзбек насрининг дастлабки юксак намуналаридан биридир.

Заҳириддин Муҳаммад Бобур қайси юртда бўлмасин, қайси ўлкани кезмасин, ўша ернинг номи, иқлими, боғлари, тоғлари, чашмабулоқлари, ҳайвонот ва ўсимликлар дунёси тўғрисида тўлқинланиб ёзади. Асарнинг сўз бойлиги улкан хазина. Ундаги айрим афсона ва ривоятлар, ўзбек ва форс тилларидаги шеърий парчалар бадиий қимматни янада оширган.

Жумҳуриятимизда «Бобурнома» 460 йиллигининг байрам қилиниши катта воқеадир. Жумҳуриятимизга ташриф буюрган меҳмонлар — олим ва адиблар Тошкент, Андижон ва Самарқандда бўлиб ўтган тантаналарда, меҳнаткашлар билан учрашувларда Заҳириддин Муҳаммад Бобурнинг ҳаёти ва ижоди ҳақида, айниқса, «Бобурнома»нинг беқиёслиги ҳақида тўлқинланиб сўзламоқдалар.

Бобур Мирзо ҳар биримизнинг ва ҳаммамизнинг атоқли адибимиздир. Бу ҳақда машҳур ҳинд ёзувчиси Мулк Рож Ананд шундай деб ёзган эди: «...Улуғ Бобур мемуарлар ёзганлиги сизларга маълум... Бу Ўзбекистондаги каби бизларда ҳам ғоят қадрланади. Ҳиндистоннинг баъзи рассомлари, жумладан, Бобурнинг чевараси ушбу китобга расмлар чизган... Бу ажойиб қўлёзманинг бир нусхаси Москвада сақланмоқда. Уни бутун дунёдаги энг ажойиб санъат асари деса бўлади. Мен Москвада бир неча марта шу музей (Шарқ музейи)да бўлиб, мазкур ажойиб қўлёзмани ўргандим... Биз дунёдаги энг гўзал асарлардан бирини Ўзбекистон ва Ҳиндистон ўртасида баҳам кўрамиз».

Ўзбекистон ССЖ Президенти ҳузурида қабул

Кеча жумҳуриятимиз Президенти, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети биринчи котиби И. А. Каримов Заҳириддин Муҳаммад Бобур асари — «Бобурнома» ёзилганлигининг 460 йиллиги байрамига ташриф буюрган меҳмонларни қабул қилди.

— Аввало, улуғ ватандошимиз Заҳириддин Муҳаммад Бобурнинг шоҳ асари бўлмиш «Бобурнома» ёзилганлигининг 460 йиллигини кенг нишонлаётганимиздан хурсандмиз, деди Президент. — Бу байрам Шарқ халқлари адабиётига беқиёс ҳурмат ва муҳаббатни ифода этади. Шу билан бирга биз Бобур ижодини кўпгина мамлакатлар олимлари, адиблари билан ҳамкорликда ўрганишимиз керак.

Улуғ ватандошимиз Бобур ўз ижоди билан кўпгина халқларни бирлаштириб турибди. Шундай экан, адабиёт байрамларини тез-тез ўтказиб туришни йўлга қўйиш керак. Шу маънода олганда, Бобур туғилган куннинг 500 йиллиги жумҳуриятимизда нишонланмаганлиги ғоят афсусланарлидир. Тарихда шундай инсонлар бўладики, уларнинг қадрқиммати умуминсоний қадриятлар билан ўлчанади. Бу «Мерос» дастурида ўз ифодасини топган.

Учрашувда Афғонистон Фанлар академияси вице-президенти Асадулла Ҳабиб, Покистоннинг Москвадаги элчихонаси маслаҳатчиси, элчининг муовини Фаррух, Тожикистон ССР Фанлар академиясининг академиги Аҳрор Мухторов, қозоғистонлик таржимон, «Бобурнома»ни қозоқ тилига ўгирган Бойзоқ Хўжабеков, Ўзбекистон халқ ёзувчилари Одил Ёқубов, Пиримқул Қодиров Заҳириддин Муҳаммад Бобурнинг шоҳ асари «Бобурнома» ёзилганлигининг 460 йиллиги жумҳуриятда катта тантаналарга айланганлиги ҳақида сўзладилар.

Жумҳурият Президенти И. А. Каримов учрашув қатнашчиларининг саволларига жавоб берди.

Шундан сўнг меҳмонлар Алишер Навоий номли Адабиёт музейининг Заҳириддин Муҳаммад Бобур залларидаги экспонатлар билан танишдилар.

Кечқурун Алишер Навоий номидаги Давлат академик опера ва балет катта театрида «Бобурнома»нинг 460 йиллигига бағишланган тантанали кеча бўлиб ўтди.

М. ПИРМАТОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

Футбол

ҒАЛАБА!

Жумҳуриятимиз фуқаролари учун от йили файзли келди. Иқтисодиётимизни соғломлаштириш, унинг мустақиллигини таъминлаш йўлида дадил қадамлар қўйилди. Жумҳуриятимиз Президентининг қатор Фармонлари қалбларимизни ниҳоятда тўлқинлантириб юборди. Эл дардини енгиллаштириш йўлидаги Фармонларни халқимиз самимий кутиб олди. Бир эслайлик: деҳқонга томорқа, якка тартибда уй-жой қуриш учун қўшимча ер ажратилди. Меҳнат ва уруш ветеранларига, байналмилалчи жангчиларга, ёрдам кўрсатиш, студентларнинг стипендияларини ошириш ҳақидаги Фармонлар ишга янгича муносабатда бўлишнинг ёрқин далилидир. Қишлоқларимизни ободонлаштириш билан бирга аҳолини газ ҳамда ичимлик суви билан таъминлаш масаласига ҳам катта эътибор берилаётир.

Саҳий кузимизнинг баракати ҳам ўзгача. Пахтакорларимиз хирмонга ваъдадан кўп ҳосил етказиб беришди. Юзлари ёруғ бўлди.

Янгиланиш, покланишнинг серқирра жилолари халқимиз севган ўйин — футболда ҳам ўз аксини топди. Чарм тўп мухлисларининг баҳордаги кайфияти билан бугунги кайфиятини таққослаб бўлмайди, албатта. Хирмон кўтариш фурсати яқинлашганида пахтакорчилар ҳам барчамизни хушнуд этишди.

Бундан 30 йил муқаддам пахтакорчилар олий лигага илк қадам қўйишган эди. Ўшандан бери бутун мамлакатда футболчиларимизнинг

«ПАХТАКОР»— ОЛИЙ ЛИГАДА

ўйинини ёқтириб қолишган эди. Кейинги йилларда командамиз биринчи лига мусобақасида қатнашди. Ниҳоят, яна кучлилар сафига қайтишди.

Жумҳуриятимиз Олий Кенгашининг баҳорги сессиясида депутатлар ҳукуматимиз вазирларини сайлаётган чоғдаги дақиқаларни эсланг. Ўшанда депутатлар Ўзбекистон ССЖ Давлат спорт комитети раиси номзодини кўрсатаётган чоғларида бўлажак раис Обид Назировга жуда кўп саволлар беришди. Жумладан: — «Пахтакор» олий лигага қайтадими? Раис бўлиб сайлансангиз, бу йўлда қандай қадамлар қўйилишига кўмаклашасиз?».

Бўлажак раис саволларга ўта босиқлик билан жавоб қайтарди, командага иқтидорли, жумҳуриятимиздаги спорт мактабларида таълим олаётган ёшларни жалб этиш лозимлигини алоҳида тилга олди.

— Бугун севимли командамиз ўз мақсадига эришганидан кўпминг сонли ишқибозлар қатори мен ҳам хурсандман, — дейди Обид Назиров. — Бу йил йигитларимиз майдонда чинакамига тўп суришди. Ҳар бир ўйинни ўта масъулият ва ғалабага ишонч ҳисси билан ўтказишди. Ўйинчилар ўртасидаги иноқлик, майдонда бир-бирига ҳурмат, кўмак бериш ютуқларининг гарови бўлди. Эрта-индин Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгашининг навбатдаги сессияси очилади. Сессия арафасида элимизга, қолаверса, кўпминг сонли ишқибозларга берилган ваъданинг бажарилганлигини қувонч билан маълум қиламан.

«Пахтакор» учун олий лигага йўлланма олиш осон кечмади. Мавсумни бир текис ўтказаётган йигитларимиз 48 очко билан турнир жадвалининг учинчи поғонасида боришаётган эди. Ўз майдонидаги уч ўйиндан олинадиган бир очко олий лига масаласини ойдинлаштирар эди. Нижний-Новгород шаҳрининг «Локомотив» футболчилари билан беллашувда ҳамма нарса равшан бўлди.

Ҳар қалай майдон эгалари учун ўйиннинг бошлари осон бўлмайди. Дастлабки ҳисобни меҳмонлар очди. Шундан сўнг футболчиларимиз қаторасига уч тўп киритиб, олдинга ўтиб олишди.

Ҳаяжонли дақиқаларга бой учрашув майдон эгалари фойдасига тугади: ҳисоб 7:2. Бу ғалаба «Пахтакор» учун олий лигага йўлланма келтирди.

ҒАЛАБА! Унинг сурури ўзгача. Жумҳуриятимиз чарм тўп мухлислари «Пахтакор» устозлари ва аъзоларини ғалаба билан чин қалбдан қутлайдилар. «ПАХТАКОР»га кучлилар даврасидаги беллашувларда ҳам омад тилаймиз!

Ҳ. СУЛТОНОВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитасида

23 октябрь куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси ижтимоий-иқтисодий сиёсат масалалари комиссиясининг мажлиси бўлди.

«1991 йил Ўзбекистон ССЖни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш йўналишларини ишлаб чиқиш ва жумҳурият бюджетини шакллантиришнинг асосий принциплари тўғрисида»ги масала юзасидан Ўзбекистон ССЖ Давлат план комитети билан молия вазирлиги раҳбариятининг ахборотлари тингланди.

Асосий йўналишлар ишлаб чиқилаётганида келаси йилнинг принципиал ўзига хос хусусиятлари ҳисобга олиниши зарурлиги таъкидланди. 1991 йилда халқ хўжалиги бозор муносабатларига ўтиш шароитида ишлаши керак бўлади. Ўзбекистон ССЖнинг марказ билан, бошқа иттифоқдош жумҳуриятлар ҳамда минтақалар билан ўзаро муносабатлари сифат жиҳатидан янги асосга қурилади. Бунда ўзаро шартномавий мажбуриятларни қатъий бажариш негизида тенг ҳуқуқли, баб-баравар қийматга эга бўлган муносабатларни ўрнатиш асосий вазифа бўлади. Ўзбекистон ССЖнинг ташқи иқтисодий фаолият борасидаги мустақиллиги анча кенгаяди. Янги иқтисодий муносабатларга ўтишга доир тадбирларни амалга ошириш, вилоятлар, районлар, корхоналар ва ташкилотларнинг мустақиллиги ҳамда масъулиятини ошириш шароитида жумҳурият иқтисодиёти бошқариладиган бўлади. Бу эса жумҳурият бундан кейин ҳам ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан жадал ривожланишини таъминлаши лозим.

Ўзбекистонни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришда, аввалги йиллардан фарқли ўлароқ, ижтимоий муаммоларни бартараф этишга асосий эътиборни қаратиш мўлжалланмоқда. Шунга асосланиб, жумҳурият миллий даромадида, жамғарма фондига нисбатан истеъмол фондининг илдам суръатда ўсиши, аҳолининг аниқ-равшан пул даромадлари анча кўпайиши назарда тутилган.

Аҳолининг эҳтиёжини қондириш учун халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ҳажмини, товар обороти ва пулли хизматларни, уй-жой қурилиши ҳажмини ошириш назарда тутилмоқда. 1991 йилда пахта етиштиришни бирмунча камайтириш, бу экин майдонларини қисқартириш ва шу асосда озиқ-овқат экинлари етиштириш ҳажмини кенгайтириш мўлжалланмоқда. Ўзбекистон ССЖнинг бозор муносабатларига ўтиш вақтидаги дастлабки шароитларни ҳисобга олиб, марказда минтақани ривожлантириш жамғармасини ташкил этишга доир таклифлар тайёрланди, бу жамғарма жумҳуриятимизнинг ривожланиш даражаси бир текисда бўлишига кўмаклашмоғи лозим. Янги шароитларда жумҳурият халқ хўжалиги барқарор ривожланишини таъминлаш ва унинг манфаатларини ҳимоя қилишда барқарор иқтисодий алоқалар муҳим аҳамият касб этишини ҳисобга олиб, маҳсулотнинг айрим энг муҳим турларига жумҳурият давлат буюртмасини жорий этиш кўзда тутилган.

1991 йил жумҳурият бюджетининг энг муҳим йўналишларини ишлаб чиқишда ижтимоий соҳага сарфланадиган маблағларни кўпайтириш учун қўшимча даромад манбаларини излаб топишга катта эътибор берилган. Ижтимоий соҳага сарфланадиган маблағларнинг ўсиш суръатлари 1991 йилда аввалги йиллардаги суръатлардан анча илдам бўлади.

Жумҳуриятда янги солиқларни жорий этиш кўзда тутилмоқда. Булардан энг асосийси жумҳуриятдан ташқарига олиб кетилаётган маҳсулотларнинг хом ашё турларига солинадиган солиқдир. Жумҳурият бюджетидаги танглликни пасайтиришда жумҳурият корхоналари ва ташкилотларининг анчагина пулни ташкил этадиган иқтисодий рағбатлантириш жамғармаларидан фойдаланишга, инвестицияларни ва ижтимоий соҳа харажатларини пул билан таъминлашга катта ўрин ажратилади.

Муҳокама чоғида комиссия аъзолари бир қанча фикр-мулоҳазалар ҳамда таклифлар айтишди.

Жумладан, капитал қурилиш масалалари етарли ишлаб чиқилмаганлиги, моддий-техникавий ва молиявий ресурсларнинг ривожланиш йўналишлари номутаносиблиги, уй-жой ва соғлиқни сақлаш иншоотларини фойдаланишга топшириш кўламларини ўзгартириш, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш, инвестицияларни ўстириш зарурлиги кўрсатиб ўтилди. Жумҳурият бюджетига тушумларнинг янги хилларини излаб топиш ҳам тавсия этилди.

Комиссия бўлиб ўтган муҳокама ва айтилган фикр-мулоҳазаларни ҳисобга олиб, Ўзбекистон ССЖ Давлат план комитети билан Молия вазирлигининг коммунист-раҳбарларига хўжалик ва маҳаллий ижроия идораларининг раҳбарлари билан биргаликда Ўзбекистон ССЖни 1991 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш ва унинг бюджетини шакллантиришнинг асосий йўналишлари устидаги ишларни давом эттиришни тавсия қилди.

«В. П. Чкалов номли Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси маъмурияти, партия ва касаба уюшмаси комитетининг ҳар бир ишчини Горький автозаводи тажрибаси асосида алоҳида уй билан таъминлашга доир иши тўғрисида» Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг 1987 йил 27 июлдаги қарори қандай бажарилаётганлиги ҳақидаги масала юзасидан В. П. Чкалов номли Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси раҳбариятининг ахбороти тингланди. Комиссия аъзолари бирлашмада мўлжалланган уй-жой режаларини бажариш юзасидан муайян ишлар қилинаётганини қайд этдилар. XII беш йилликнинг тўрт ярим йили ичида 108 минг квадрат метр уй-жой саҳни фойдаланишга топширилди. Шу йилнинг охиригача яна 25 минг квадрат метр уй-жой ишга туширилади, уй олиш учун навбатда турганлар сони 1987 йилга нисбатан деярли 2 минг киши камайди.

Бирлашма партия ва касаба уюшмаси комитетлари уй-жойларни тақсимлашда кенг ошкораликни таъминлаганлар, бу эса уй-жой масалалари юзасидан хатлар ва шикоятлар сони анча камайишига сабаб бўлди. Хўжалик усули билан профилакторий, хотин-қизлар тиббий маслаҳатхонаси, учта болалар боғчаси ва бошқа бир қанча ижтимоий йўналишдаги иншоотлар қурилди. Шу билан бирга комиссия В. П. Чкалов номли бирлашма коммунист-раҳбарларининг эътиборини улар уй-жой қурилиши ҳажмларини кўпайтириш борасида мавжуд ички резервлар ва имкониятлардан тўла фойдаланмаганликларига қаратди. Якка тартибда қурилиш сингари муҳим йўналишнинг авжи паст. Якка тартибда қурувчиларни зарур бинокорлик материаллари билан таъминлаш юзасидан амалий тадбирлар кўрилмаган. Комиссия аъзолари фикрлашув чоғида уй-жой ва ижтимоий соҳага тегишли мавжуд масалаларни тезроқ ҳал этишга қаратилган бир қанча аниқ таклифлар ва тавсиялар айтишди.

МАҲАЛЛИЙ ЎЗ-ЎЗИНИ БОШҚАРИШ ЙЎЛИДАН

Муҳокама, мулоҳаза

Ҳар қандай тараққий этган жамиятнинг муҳим белгиларидан бири маҳаллий ўзини-ўзи бошқаришдир.

Маҳаллий аҳоли томонидан сайланадиган вакиллик органларига маҳаллий ўзини-ўзи бошқаришнинг барча асосий ҳуқуқларини бериб қўйиш, маълум ҳудудда яшаётган аҳолини сиёсий жамоа, яъни ўзини-ўзи бошқаришнинг субъекти деб тан олиш, коммунал (муниципиал) мулкнинг мавжудлиги, жойларда бошқарувнинг иерархик (поғонали) структурасидан ўзини-ўзи бошқаришнинг турли даражадаги ячейкаларини бир-бирига бўйсундиришдан воз кечиш, аксинча улар ўртасидаги муносабатларни шартнома асосига қуриш, жойларнинг молиявий эҳтиёжларини асосан ўзининг даромад манбалари ҳисобига қондириш, келган бюджет даромадини марказ ва жойлар ўртасида тақсимлашда қарийб ярмини жойларга қолдирилиши, шунингдек, ўзини-ўзи бошқаришнинг барча ҳуқуқларини суд ҳимояси билан актив таъминлаш — бу ишларнинг ҳаммасини демократик асосларда олиб боришни тақозо этади.

Ўзини-ўзи бошқаришни ривожлантиришнинг зарур шартларидан бири ҳокимиятни марказлашувдан халос этишдир.

Маълумки, 1990 йил 9 апрелда СССР Олий Кенгаши «СССРда маҳаллий ўзини-ўзи бошқариш ва маҳаллий хўжаликнинг умумий асослари тўғрисида»ги Қонунни қабул қилди. Шундан келиб чиққан ҳолда Ўзбекистон жумҳурияти ҳам ўз миллийлиги, тарихи ва иқтисодий хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда шундай қонун лойиҳасини халқ муҳокамасига қўйди. Унда белгиланишича маҳаллий бюджетларнинг энг қулай миқдорлари, ҳар бир киши бошига бюджет ажратилгани қонунчилигимиздаги янгиликдир.

Бундан ташқари маҳаллий бюджетларнинг даромад қисмини ташкил этувчи манбалар доираси сезиларли даражада кенгайтирилган. Маҳаллий бюджетларга табиий ресурслар учун тўловлардан, оборот солиғидан ажратмалар, шунингдек бюджетдан ташқари валюта фондларини ташкил этиш воситасида ҳам кенгайтириш имкониятига эга. Бунинг учун маҳаллий Советлар ташқи иқтисодий алоқаларни ривожлантириш ҳуқуқидан фойдаланишлари зарур. Ўз-ўзидан бу соҳани биладиган малакали мутахассислар зарурлиги эҳтиёжи туғилади.

Қонунни ишлаб чиқиш жараёнида юзага чиқадиган муаммолардан бири турли даражадаги Советларнинг ваколатларини чегаралаш механизми бўлади. Илгариги қонунимизда, улар ўртасидаги вазифалар аниқ чегараланмаган эди. Ҳозирги қонуннинг 7-11- моддаларида турли даражадаги Советларнинг ваколатлари белгиланган. Назаримизда, маҳаллий Советлар системасига вилоят Советларини киритиш мақсадга мувофиқ эмас. Чунки илгариги маъмурий буйруқбозлик системасида вилоят Советлари қуйи Советлар мустақиллиги ва ташаббускорлигидан маҳрум қилинганди. Шунинг учун ҳам вилоят Советлари ташкил топиши ҳамда унинг фаолияти ҳақида махсус қонун қабул қилинса фойдадан ҳоли бўлмасди.

Халқ депутатлари маҳаллий Советлари ўртасидаги қарама-қаршиликларни холисона ҳал этиш ҳакамлигини жумҳурият Олий Совети ўз қўлига олса ёмон бўлмасди. Бундай низоларни суд тартибида кўриб чиқиб, ҳал этиш имкони ҳам бор.

Яқин кунларгача ижроқўм аппарати депутатларга халқнинг Советлардаги мухтор вакиллари сифатида эмас, балки ўз жамоатчи ёрдамчиларидай муносабатда бўлишгани сир эмас. Депутатлар амалда қарор ва қонунларни ишлаб чиқишдан четлатиб қўйилганди. Шу нуқтаи назардан қараганда ушбу қонуннинг лойиҳасида Советнинг ҳамда унинг (раиси ва раёсати) ва ижроқўмнинг вазифа ҳамда ваколатларини аниқлаб (чегаралаб) қўйилишини кўзда тутувчи 111-бўлимдаги 13-16- ва 19-моддаларини алоҳида ажратиб берилиши ўринлидир.

Шунингдек, маҳаллий ўзини-ўзи идора қилишнинг муқобил схемасини ишлаб чиқиш зарур. Бу ишни амалга оширувчилар қаторига иқтисодчи молиячи, ҳуқуқшунос иш бошқарувчилар қуйи Советлар вакиллари тенг ярмини эгаллашса ёмон бўлмасди. Ўтиш жараёнининг мураккаблигини назарда тутиб, уни узоқ муддатга мўлжалламоқ мақбулдир. Шу билан бир қаторда бу ишлар йўлга тушиб кетгунга қадар жумҳурият Олий Совети ва ҳукумати томонидан керакли бюджет билан таъминланиши ҳам муҳим аҳамиятга эга. Хуллас, маҳаллий ўзини-ўзи бошқаришни вақтинчалик тадбир деб талқин этиш мумкин эмас.

О. МУҲАММАДЖОНОВ,
ҳуқуқшунослик фанлари номзоди.

ЖИЗЗАХ ВИЛОЯТИ. Бахмал районидаги «Рассвет» давлат хўжалигида ерлар асосан оилаларга бўлиб берилган. Бу йил айниқса оилавий пудратчи Абдулла Қурбонов катта ютуққа эришди. У 40 сотих ердан 4 тонна картошка ҳосили олди.

Суратда: механизатор Абдулхай Бобоев, пудратчи Абдулла Қурбонов, унинг ўғли Акбар ва келини Назокат Қурбонова.

У. ҚЎШВОҚОВ тушириган сурат.

Ўзбекистон ССЖ халқ депутатлари сайловини ўтказувчи марказий сайлов комиссиясида

Марказий сайлов комиссияси округ сайлов комиссиясининг ҳужжати асосида ва «Ўзбекистон ССЖ халқ депутатлари сайловини ўтказиш тўғрисида»ги Ўзбекистон ССЖ Қонунининг 49- ва 54-моддаларига мувофиқ Ўзбекистон ССЖ Давлат моддий-техника таъминоти давлат комитетининг Фарғона ҳудудий моддий-техника таъминоти бошқармаси бошлиғи, Қувасой шаҳрида яшовчи, 1990 йилнинг 21 октябрида Фарғона вилоятидаги 412-Муён сайлов округидан сайланган Раимжон Аъзамжонович **Усмонов**ни Ўзбекистон ССЖ халқ депутати этиб рўйхатга олди.

БОЗОР ИҚТИСОДИЁТИГА ТАЙЁРГАРЛИК

Ўзбекистон ССЖ Вазирлар Кенгашининг, Олий Кенгаш комитетларининг раҳбарлари, жумҳуриятимизнинг таниқли олимлари 24 октябрь куни ёш иқтисодчилар, халқ хўжалиги турли тармоқларининг мутахассислари билан давра суҳбати ўтказдилар. Халқ хўжалигини барқарорлаштиришнинг асосий йўналишлари ва бозор иқтисодиётига ўтиш муаммолари муҳокама марказида бўлди.

Ўзбекистон ССЖ Вазирлар Кенгашининг Раиси Ш. Р. Мирсаидов иқтисодий сиёсатнинг бир қанча асосий вазифалари юзасидан жумҳурият ҳукумати тутган йўлни баён қилиб берди. Шу вазифалар қаторида Иттифоқ шартномасини тузиш, мамлакатимиздаги жумҳуриятлар ва хорижий давлатлар билан ўзаро тўғри муносабатларни ўрнатиш масалалари ҳам бор.

Ўзбекистон ССЖ Вазирлар Кенгаши, жумҳурият Олий Кенгашининг Иқтисодий ислоҳот комитети, Улуғбек номли жамғарма ҳамда ёш олимлар ва мутахассислар уюшмаси ҳузурида «Ташаббус» ишчи гуруҳини тузишга қарор қилинди. Унга ёш иқтисодчи олимлар, мутахассислар киради, улар жумҳуриятда бозор иқтисодиётини жорий этилишини жадаллаштиришга қаратилган таклифлар, қонун лойиҳалари ва дастурлар туркумини ишлаб чиқишда қатнашадилар. Шу гуруҳ таркибида хўжалик юритишнинг янгича шароитида банк ва молиявий ишлар, солиқ солиш ва нарх-наво сиёсати, тижорат жамиятлари билан қўшма корхоналар фаолияти маркетинг ва ташқи иқтисодий алоқаларни йўлга қўйиш эркин иқтисодий зоналар барпо этиш ҳамда бошқа жиҳатлар юзасидан зарур ҳужжатларни ишлаб чиқиш учун муваққат ижодий жамоалар тузилади.

«Ташаббус» гуруҳи ишида қатнашишни хоҳлаган олимлар, мутахассислар ва барча кишилар 39-81-38, 39-87-53 телефонлари орқали мурожаат қилсинлар.

САЙЁРАМИЗ НАФАСИ

ТАСС ХАБАР ҚИЛАДИ

КЕНГАШ КЕЙИНРОҚ ЎТКАЗИЛАДИГАН БЎЛДИ

Варшава шартномасида қатнашувчи давлатлар Сиёсий Маслаҳат Комитетининг 3-4 ноябрь кунлари Будапештда ўтказиш мўлжалланган кенгаши СССРнинг илтимосига биноан кейинроқ ўтказиладиган бўлди. МТИ агентлигининг хабар қилишича, Венгрия ташқи ишлар вазири Г. Есенски шу хабарни эълон қилди. У журналистлар билан Будапештда бўлган суҳбатда нутқ сўзлаган эди.

Чамаси, деди министр, Сиёсий Маслаҳат Комитетининг кенгаши ноябрь ойида Парижда бўладиган Олий даражадаги Умумевропа учрашувидан кейин ўтказилади.

АФҒОНИСТОНДАГИ ВОҚЕАЛАР

Афғонистон армиясининг қисмлари мамлакатнинг турли ерларида бир қанча тадбирларни амалга оширдилар. Арғон (Қобул вилояти)да теварак атрофни тинтув қилиш натижасида «Ер-ер» туркумидаги 12 та ракета, тўплар ва ўқ отиш қуролларининг ўқ дорилари қўлга туширилди.

Ҳукумат қўшинлари Бадгис вилоятининг маъмурий марказига яқин ерда исёнчиларга зарба уришди, натижада 30 дан кўпроқ одам йўқ қилинди, ўқ-дори солинган 220 та қути, анжомлар сақланадиган иккита омбор қўлга олинди.

Оппозиция отрядлари ўртасида жамоалараро тўқнашувлар давом этмоқда. Қундуз вилоятида «Афғонистон ислом жамияти» гуруҳи «Афғонистонни озод қилиш учун курашувчи ислом уюшмаси»нинг газандалар тўдаси жойлашган марказига ҳужум қилди, ҳужумда оғир қуроллар ва реактив снарядлардан фойдаланилди. Тўқнашув натижасида 20 нафардан ортиқроқ жангари ўлдирилди ва ярадор қилинди.

ҲАМКОРЛИК ЙЎЛИДА

Кубанинг Ольгин шаҳрида Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар вакилларининг Лас-Камариокасда никель-кобальт концентратини ишлаб чиқарувчи комбинат қурилишининг бундан буёнги истиқболларига бағишланган навбатдаги кенгаши очилди.

Режаларга кўра, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар кўмагида қурилаётган бу корхонани 1993 йилда ишга тушириш мўлжалланган. Бу комбинат 1994—1995 йилларда мамлакатни никель-кобальт концентрати ишлаб чиқаришда жаҳонда биринчи ўринга олиб чиқиши керак. Жаҳон бозорида бундай концентрациянинг бир тоннаси деярли 18 минг доллар баҳоланади.

Халқ вакиллари фаолияти хусусида

• Қайта қуриш чорраҳаларида ДЕПУТАТЛАР

I.

Бир томон қирғизга туташган, икки кифти Андижон ва Фарғонага елкадош, сув омбори-ю саккиз ариқдан сув ичган анордай миқти Қувада олти юзу эллик нафар «катта» — «кичик» халқ вакили сайланган. Булар мартабаси ва масъулияти, ваколати ила ҳуқуқи жиҳатидан беш тоифага бўлинадилар. Чунончи, деҳқонлар қишлоқ шўроларига энг кўп 466 депутат сайлаганлар. Ноҳия фуқароси ўз маҳаллий ҳокимиятига 90 кишини вакил қилган. 19 киши вилоят Кенгашида фаолият кўрсатмоқда. Уч нафар қувалик Ўзбекистон Шўролар жумҳурияти халқ депутати, икки киши Бутуниттифоқ парламентида дахлсиз қонунчи. Бир сўз билан айтганда Қува фуқароси ўз эли-элати номидан ҳокимиятнинг ҳамма табақаларига — энг қуйи шўродан тортиб, қонун чиқарувчи энг олий парламентгача тенг ҳуқуқли, олий мартабали, мустақил вакилларини юборган. Катта-кичик ҳокимиятни идора қилишда бир ноҳиядан жами олти юз эллик мустақил вакил иштирок этиши янги демократия, чин маънодаги халқчилликнинг қудратли кучи демакдир.

Шу қудратли куч қандай фаолият кўрсатмоқда? Ҳозирча улар тарқоқ. Аслида жам бўлишиб, бир мақсадга хизмат қиладиган салмоқли кучга айланиши зарур. Ҳамма депутат ҳозир ўз ҳолича ҳаракат қиляпти. «Ёлғиз отнинг чанги чиқмас, чанги чиқса ҳам донғи чиқмас».

Бу ҳақиқатни қишлоқ Кенгашларига сайланган халқ вакиллари фаолиятидан кўрса бўлади.

Депутатлар орасида Ҳабибулло Саидалиев сингари ташаббускорлар ҳам йўқ эмас. У Намуна қишлоқ Кенгаши қурилиш ва ободончилик доимий комиссияси раиси. Унинг ёнида ўринбосари, котиби, уч аъзоси бир ёқадан бош чиқарган, ҳаммаси бир бўлиб бир нуқтага «ўқ урадилар», дейди Намуна қишлоқ Кенгаши раиси Х. Қодиралиев. Хўш, бир нуқтага «ўқ урадиган» тўққиз депутат ўз соҳасида катта ишлар қилибдилар. Қишлоқ шароитида, ҳозирги қийин замонда қилинган «катта ишлари» нималар? Қишлоқ кўчаларига асфальт ётқизилди, дала кўприклари қурилди. 11 оила «Коммунизм» жамоа-хўжалиги қуриб берган янги уйга кўчди.

Бундай оддий хонаки ишлар ҳамма жойда ҳам бор, дерсиз, буларнинг нимаси катта ва антиқа? Каттаси — «Коммунизм» жамоа хўжалигида қурилиш материаллари комбинати қурилганидир. Унда асфальт цехи, хом ва пишиқ ғишт заводлари, оҳак цехи, қоришма корхонаси, дурадгорлик — бинокорлик устахонаси бор. Ёғочсозлик цехининг зўр базаси яратилди, 110 гектар ер тераkзор қилинмоқда. Шунинг ўн гектаридан бу йил 2800 тўсинлик хода олинди.

«Беш йил ичида ҳамма келинчак ўз уй-жойига эга бўлади. 2000 йилга белгиланган режа муддатидан беш йил аввал ижро бўлади».

Бу ишларнинг жонбози ажойиб ташаббускор Мусажон Шербўтаевдир. У қишлоқнинг бозор иқтисодиётига ўтиши олдидан янги-янги ташаббус кўрсатяпти. Унинг қистови ва кенгаш депутатлари кўмаги билан Бекатда — қадимдан карвон йўли ҳисобланган, туя-туя моллар ташиган савдогарлар, тижоратчилар тўхтаб дам олиб ўтадиган манзилда (номи ҳам шунга ишора) қишлоқ бозорчаси қурилиб, 9 октябрь куни ишга туширилди. Бозорда универмаг, ошхона, чойхона, қассобхона, мева, картошка, сабзавот, қовун-тарвуз растаси, баққолчилик дўконлари савдо қилмоқда. Сотувчилар — «Коммунизм» жамоа хўжалиги деҳқонлари. Харидорлар — Намуна қишлоғи фуқароси ва йўловчилар. Нарх-наво Қува бозоридан арзон. Фарғона шаҳар нархидан икки баравар паст.

«Антиқа ишлари нималардан иборат?» дегувчиларга жавоб қуйидагича: қишлоқда янги ҳаммом барпо этиляпти. Аёллар бўлими, кир ювиш, дазмоллаш хонасига эга, гўзаллик салони ишлайди — аёллар пардоз қилиш имкониятига эга бўладилар. Деҳқон қиз-жувонларнинг айни муддаоси!

II.

Ҳамма жойда шундайми? Мусажонга ўхшаган жонкуяр ташаббускорлар бор жойда, депутатлар бирикиб иш тутаётган қишлоқларда деҳқон оилаларига хизмат секин бўлса-да кучаяпти. Шербўтаевнинг издоши, Қува ноҳия Кенгаши депутати Ҳайдарали Қурбонов фаолиятидан ҳам ибрат олса арзийди.

Ҳайдарали Қурбонов қишлоқ Кенгаши депутатларининг бошини қовуштириб аҳолини кўмакка чорлаб, қишлоқни қайта қуриш ҳаракатини бошлади. Қайта қуришни эса, деҳқон рўзғори икир-чикирларидан бошлади. Тирик жонга нима керак? Сув билан ҳаво керак. Энгельс номли жамоа хўжалигининг деҳқонлари тоза сувга зор, захи, шўр сув селитра оқавасидан эса безор эдилар. Ноҳия депутатига тушган наказлардан бири ҳам шу муаммо эди. Аҳолини тоза сув билан таъминлаш ноҳия депутатининг илк қадами бўлди. Артезиан қудуғи суви ҳар маҳаллага, ҳар дарвоза тагига борди. Қишлоқ шўроси депутатлари дастёрлик қилдилар, аҳоли кучи билан сув йўли қурилди, бироқ 1500 метр қувур етмай қолди. Уни топиш осон эмасди. «Бор отангга, бор онангга» бўлавергач, ноҳия Кенгаши депутати вилоят Кенгаши депутатидан ёрдам сўради. Муҳаммаджон Носировнинг қўли узунроқ бўлгани учун вилоятда иш тез битди.

Жумҳурият Президентининг деҳқонлар ва чорвадорларнинг, қўйингки, қишлоқ аҳолиси дардларига малҳамдек даво бўлаётган Фармонларини ижро қилишда шу депутатлар гуруҳи бош-қош бўлди. Бу иш қишлоқда деҳқон хўжаликларида мол-қўй ва паррандани кўпайтириш тадбир-чоралари «Сигир, қўйи бўлмаган бир оила қолмасин» деган шиор билан бошланди. Жамоа хўжалигининг подаси деҳқон оилаларига тарқатиб берилди. Бекорга эмас — шерикчиликка. Ем-хашак колхоздан, меҳнати деҳқондан, фойдаси — ўртада. Бу ишлар ҳам ўз оқими билан янгича режага тушди. Давлатга гўшт сотиш колхоз-давлат схемасига ўтди. Илгари «откорм база» орқали йилига 60 минг сўм зарар билан гўшт сотилса, эндиликда 50 минг сўм фойдаси билан иш битяпти. Манфаатдорлик билан иш кўриш афзаллиги беқиёс. Сутқатиқ кўпайганини айтмайсизми?

Қуваликлар бу йил пахтачилик соҳасида ҳам чинакам қайта қуриш қилдилар. Ҳар йили чигит суви билан ғўза ундирардилар. Бу билан аввало иш кўпаярди, чигит сувида ундирилган ғўза нимжон бўлиб секин ривожланарди, қолаверса, ёввойи ўт кўпайиб кетарди. Бинобарин, қўшимча чопиқ ўтказилиб, ўсимликни кеч озиқлантирилларди. Шу сабабдан пахтаси кеч етиларди. Бу йил ниҳол чигит сувисиз ўз намига ундириб олинди, ғўза текис чиқди, барвақт озуқа берилди. Пахта эрта очилди ва Қува тарихида биринчи бор ёғин-сочинга қолмай маррага етилди. Бутун Фарғона вилояти октябрнинг ўртасида пахта тайёрлаш режасини ортиғи билан бажарди. Шуниси маъқулки, пахта деб бошқа ишлар четга суриб қўйилмади. Ҳаммаси ўз йўлида, ижодий ташаббус билан ўз маромида олиб борилди.

— 1990 йили пахта майдонларимиз 200 гектарга камайди. Чунки аҳолига томорқа керак эди. Халқ хоҳиши ва жумҳурият давлат бошлиғининг иродаси билан шунча майдон ерсизларга бўлиб берилди. Аммо пахта сотиш камайиб кетмади. Оз ерда соз ҳосил етиштирдик ва ўтган йилдагидан кўра 3 миллион 200 минг сўм ортиқча фойда олдик, — дейди хўжалик раиси Ҳайдарали Қурбонов. — Машиналар шарофати билан теримда 300 минг сўм иқтисод бўлди. Ўз-ўзини маблағ билан таъминлаш ҳаммани ўта ҳисобдон қилиб қўйди. Тежалган пулга қишлоқ қурилишлари авжланяпти.

Ноҳия Кенгаши депутати вилоят Кенгаши депутати билан биргалашиб, маҳсулот алмашиш усулини жорий этдилар. Рўзғордан ортган мевани Россияда 750 кубометр тахта-ёғочга алмашилди, бу ёғоч билан қишлоқда янги уйлар қад кўтармоқда.

III.

Қайта қуриш ишлари, муаммолари катта-кичик депутатларни бир-бирига таяниб, бир-бирини суяб-қўллаб ҳаракат қилишни тақозо этмоқда. Қувалик халқ вакиллари шундай қилишга мажбурлар. Негаки, ҳаётга сингиб кетган буйруқбозлик маъмурий усул-идора одати қолдиқлари ҳамон яшамоқда, айниқса, тўрачилик ғови ҳар қадамда учраб турибди. Жуда кўп мисоллардан биттасини айтиб ўтсак кифоя.

Қишлоқ ёшлари ўзларини килотларининг қулоғини қоматга келтиришди-да, дастлабки ютуққа эришдилар. Қуванинг беш қишлоғида спорт майдончалари учун бир гектардан ер ажратилди, У ерларда волейбол, баскетбол, футбол майдонлари яратилмоқда, бироқ спорт анжомлари, асбоб-ускуналар билан жиҳозлаш сансолар бўлиб турибди. Депутатлар ташаббуси билан катта стадион қурилиши бошланди. аммо бу улуғ ишнинг ҳам анча муаммоларини ечишда қаёққа уришни билмайдилар. Айниқса қишда «Спорт зали қуриб берингглар» деган талаб ҳамма қишлоқда ҳам бирдай муаммо. Бироқ қишлоқ шўросининг чўнтағи енгил — бу ишларга маблағи йўқ. Қишлоқ депутатларининг қўли калта, овози ноҳияга ҳам етмайди. Уларга ноҳия Кенгаши депутатларининг кўмаги зарур. Афсуски, улар ҳам кўпинча нима қилишини билмайдилар. Чунки кўп иш вилоятда битади. Вилоят Кенгашида ёшлар билан ишлаш доимий комиссияси бор. Унинг раиси қувалик Ўринбой Ҳакимов. Ана шу одамни ёрдамга чақирсалармикин? Ўринбой ҳам қишлоқ ёшларининг ғамида юрган эди. Улар биргалашиб ноҳия, вилоят ташкилотларининг... жумҳурият халқ депутати аралашмаса қийин. Афсуски, Ўзбекистон ССР халқ депутатлигига сайланган учала депутат ҳам яхши фаолият кўрсатаётганлари йўқ.

Масалан, акбарободлик ишсиз ёшлар иш талаб қилиб учрамаган жойи қолмади. Жамоа хўжалигида бўш турган ер, қўл урадиган иш йўқ. Қишлоқ Кенгаши уларнинг кучини қаёққа сарфлашга ҳайрон. Қишлоқ депутатлари ноҳия Кенгашига талаб қўйдилар, улар вилоят депутатларини ёрдамга чақирдилар. Кўплашиб Қувадаги мебель комбинати бошлиқларига мурожаат қилдилар. «Акбарободда комбинат бўлакчаси қуриш мумкинми?». «Мумкин, аммо унга жой, жиҳоз ва пухта раҳбар керак».

IV.

Муаммолар Қувадан сайланган СССР халқ депутати Раҳматулло Аҳмедов иштирокисиз битмади. Негаки, кичик комбинат қуриш, жиҳозлаш, ишга солиш осон иш эмас-да. СССР халқ депутати Аҳмедов бусиз ҳам шу ташвишда, қандай қилиб Қувадаги ишсизларни фойдали юмуш билан таъминлаш муаммоларини ечиш иштиёқида юрганди. Ҳар куни юзлаб сайловчи унинг ҳузурига кириб шу масалада кўмак сўрарди. Бўпти! — деди у маҳаллий депутатлар илтижосига жавобан. Дон маҳсулотлари комбинатининг Акбарободдаги омбори бўшатилиб, шу қишлоқ ихтиёрига берилди. Ноҳия шўроси ишбилармон, пухта кадр Мусахон Улуғовни унга бошлиқ қилиб тайинлади. У киши кўпни кўрган, ишбилармон одам — Қува мебель комбинатида орттирган тажрибасини қўллаб хаш-паш дегунча ноҳияда иккинчи мебель комбинатини ишга солиб юборди. Бундан Акбаробод ёшлари ҳам мамнун, барча қувалик, ҳатто Фарғона вилояти фуқароси ҳам хурсанд, негаки, арзон, соз мебель маҳсулотлари кўпайяпти.

Ноҳия маркази Қува

МАРРАГА ЕТГАНЛАР ЙЎҚЛАМАСИ

МАВСУМ РАҚАМЛАРИ

● Хом ашёнинг 320 минг тоннаси ёки 86,6 фоизи «зангори кема»лар ёрдамида йиғиштириб олинди. Машина теримида Оқолтин, Ильич, Комсомол, Меҳнатобод, Ховос районлари механизаторлари пешқадамлик қилдилар. Улар 87—93 фоиз пахтани машинада териб беришди.

● Меҳнатобод райони пахтакорлари вилоятда пешқадамлик қилдилар. Улар йиллик режани 117 фоиздан ошириб бажаришди. Планга қўшимча 5 минг тоннадан зиёд пахта сотишди.

● Меҳнатобод районидаги «Страна Советов», «Янгиер», Оқолтин районидаги «Партия XXIII съезди», Ильич районидаги Узоқов номли давлат хўжаликларида пахтанинг 95—97 фоизи «зангори кемалар» бункеридан тўкилди.

● Илғорлар, тажрибакорлар минбари

СЎНГГИ МИСҚОЛИГАЧА

Сирдарёлик деҳқонлар давлат қабул пунктларига 357,9 минг тоннадан зиёд пахта ҳосили топширдилар. Ана шу юксак хирмоннинг 299 минг тоннаси ёки 83,7 фоизи биринчи ва иккинчи навларга қабул қилинди. Ана шу рақамларнинг ўзиёқ қўриқ воҳамиз деҳқонларининг юксак маҳорати ҳамда шарафли меҳнатидан далолат бериб турибди.

Мирзачўлнинг кучли шўрланган минтақасида деҳқончилик қилаётган қўриқ Меҳнатобод райони пахтакорларининг бу йилги эришган ютуқлари алоҳида эътиборга лойиқдир. Улар вилоятимизда биринчи бўлиб маррага етиб келдилар.

Бу йилги шароитда Комсомол райони меҳнаткашлари ҳам фидокорона меҳнат қилдилар. Етиштирилган ҳосилни йиғиб-териб олишда уюшқоқлик кўрсатдилар, Комсомолликлар вилоятда иккинчи бўлиб маррага етиб келдилар. Юқори ҳосилли Боёвут, Сирдарё, Ворошилов, Оқолтин, Ховос районларининг деҳқонлари ҳам ўзларининг бу йилги ажойиб меҳнат ғалабалари билан ҳаммамизни мамнун этишди. Ильич, Гулистон районларининг меҳнаткашлари эса ғалаба маррасини эгаллаш арафасида туришибди.

Вилоятимиздаги «Боёвут», Пушкин номли, Ворошилов номли, «Партия XXIII съезди», «СССР 60 йиллиги», «Правда» совхозларининг меҳнат аҳли эса бу йилги мавсумда давлатимизга 10-13 минг тоннадан юқори навли хом ашё сотишга эришди.

Механизаторларнинг фидокорона меҳнати туфайли умумий ҳосилнинг 320 минг тоннаси ёки 86,6 фоизи техника ёрдамида йиғиштириб олинди. Бу шу пайтга қадар вилоятимиз тарихида эришилган энг юқори кўрсаткичдир. Оқолтин, Ильич, Комсомол, Меҳнатобод, Ховос районларида умумий ҳосилнинг 87-93 фоизи машиналар ёрдамида йиғиштириб олинди. Меҳнатобод районидаги «Страна Советов», «Янгиер», Оқолтин районидаги «Партия XXIII съезди», Ильич районидаги Узоқов номли давлат хўжаликлари, шунингдек Боёвут районидаги Ленин номли жамоа хўжаликларининг механизаторлари эса бу йилги қулай шароитдан самарали фойдаландилар. Оқибатда ана шу хўжаликларда ялпи ҳосилнинг 95-97 фоизи техника ёрдамида йиғиштириб олинди.

Бу йилги шароитда вилоятимиз бўйича ҳар бир машина билан ўрта ҳисобда 87 тоннадан пахта териб олишга эришилди. Боёвут, Ворошилов, Сирдарё районларида эса бу кўрсаткич 91-102 тоннаданга тўғри келгани янада қувончлидир.

Кўпгина механизаторларимиз бу йилги мавсумнинг чинакам қаҳрамонлари, ўз жамоаси ишининг ҳақиқий жонкуярлари бўлиб майдонга чиқдилар. «Боёвут» совхозидан М. Камолов, Ильич районидаги «Правда» совхозидан К. Тўғизбоев, Ш. Мавлонов, Меҳнатобод районидаги Ғанишер Юнусов номли совхоздан Р. Одилов, Сирдарё районидаги Ильич номли колхоздан Х. Хидиров, Комсомол районидаги «Ленинград» совхозидан Э. Жумабоев, А. Қўчқоров, Т. Аҳмедов номли совхоздан И. Раҳимов ва бошқа кўплаб механик-ҳайдовчиларимиз мавсумда 200-230 тоннадан ошириб пахта тердилар.

Йил бўйи қилинган фидокорона меҳнат эвазига етиштирилган ҳосилни сўнгги мисқолигача йиғиштириб олиш давом этмоқда. Келгуси йил ҳосилига тайёргарлик ҳам бошлаб юборилди. Ҳозирги кунда ҳамманинг диққат-эътибори ана шу вазифага қаратилган.

А. АЙДАРҚУЛОВ,
Сирдарё вилоят партия комитетининг биринчи котиби, вилоят Советининг раиси.

КЕЛГУСИ ЙИЛГА ЗАМИН

Биз уруғлик пахта етиштирамиз. Бу иш оғир бўлсада, ўзига хос яхши томонлари ҳам бор. Йил бошидан фидокорона меҳнат қилиб, давлатга режадаги 3 минг 160 тонна ўрнига 3 минг 400 тоннадан ортиқ пахта сотдик. Юқорида айтганимдек, ҳосилимиз уруғликка мўлжаллангани учун ялпи хирмоннинг ярмига яқинини қўлда териб олдик. Бу йил чевар теримчилар кўпайиб, ишлари баракали бўлди. Шахсан ўзим мавсум давомида 8 тоннадан зиёд пахта тердим. Ҳ. Обидова, Н. Алимова сингари сафдошларим ҳам 7,5-8 тоннадан пахта тердилар.

Хирмонга механизаторларимиз катта ҳисса қўшишди. Уларнинг кучи билан 1990 тоннадан ортиқ ҳосил йиғиштириб олинди.

Йилимиз муваффақиятли якунланмоқда. Эндиги асосий масала — ютуқларни мустаҳкамлаш чораларини кўриш. Бу борада ҳам тадбирлар кўриляпти.

О. МИРЗАЕВА,
Сирдарё районидаги Охунбобоев номли жамоа хўжалиги теримчиси.

МУНОСИБ УЛУШ

Сирдарё вилояти пахтакорлари эришган муваффақиятга Ховос районидаги «Дружба» давлат хўжалигининг Абдулла Очилов бошлиқ бригадаси ҳам муносиб улуш қўшди. Коллектив йиллик режани аллақачон уддалаб қўйиб, ҳозир мажбурият ҳисобига пахта топширмоқда.

Бунда чевар теримчилардан Хосият Очилова ва Жамила Пўлатованинг ҳам ҳиссаси бор. Улар ҳар куни хирмонга 110—120 килограммдан «оқ олтин» териб тўкишди. Юқоридаги суратда ана шу пешқадамларни кўриб турибсиз.

●

Комсомол районидаги «Ленинград» совхозида эса пахта асосан машина-механизмлар ёрдамида йиғиштириб олинди. Механик-ҳайдовчилар ўртасидаги мусобақада Ҳасан Эшонқулов билан Юсуф Холбоев пешқадамлик қилишди. Уларнинг ҳар бири хирмонга 150 тоннадан зиёд пахта териб топширди.

Суратда: Ҳасан Эшонқулов билан Юсуф Холбоев.

Б. ТЎРАЕВ туширган суратлар.

ИЖАРА ПУДРАТИ ҚЎЛ КЕЛДИ

Бу йилги ютуқларимизнинг асосий омилларидан бири деҳқоннинг ўз ишига бўлган муносабати ўзгарганида деб биламан. Илгари юқоридан кўрсатма олган ҳолда ишлар эдик. Ҳозир бўлса ўзимиз жон куйдириб, ғайрат қилиб, меҳнат қиляпмиз. Деҳқончиликда бу ўз самарасини беряпти.

Бригадамиз хўжаликда биринчи бўлиб ижара пудратига ўтган эди. Ер, сув, ўғит, техника — борингки, бутун ҳосил масъулиятини ўз зиммамизга олиб ишлаётганимизга икки йил бўляпти. Шундан бери ҳосилимиз юқори, хирмонимизга барака кириб, хўжаликдаги юқори ўринларни эгаллаб келаётирмиз.

Бу йил ҳам ўзимиз ижарага олган 79 гектар ернинг ҳар гектаридан режадаги 27 ўрнига 34 центнердан ошириб хирмон кўтардик. 68 та агрегатнинг ҳар бири билан ўрта ҳисобда 91 тоннадан пахта териб олинди. Қурбон Исроилов, Исмоил Кенжаев каби илғор механизаторларимиз мавсумда 150-160 тоннадан пахта тердилар.

Ижара пудратига ўтиб ишлаш натижалари ёмон эмас. Келажакда сафдошларимиз кўпайса, айни муддао бўлар эди.

Ж. УМИРОВ,
Ворошилов районидаги «Социализм» давлат хўжалиги ижарачи бригадаси бошлиғи.

ҲАМКОРЛИГИ

вилоят ихтиёридаги шаҳар. Шаҳарнинг 27 минг фуқароси бор. Уларнинг устидан шаҳар шўроси, унинг раёсати, унинг доимий комиссиялари сайланган. Мустақил шаҳар ижроия қўмитаси, унинг раёсати бўлимларию ўз милицияси бор. Ҳаммасида катта маош олувчи амалдорлар ишлайдилар. Бироқ шаҳар аҳолисининг тенг ярми ишсиз. «Қува шаҳрини индустриал шаҳар қиламизда, ишсизликни битирамиз» дейди шаҳар Кенгаши раиси Лолахон Назарова. Яхши ният. Аммо у амалга ошадими? Бу — кўплашиб қилинадиган савобли иш. Шу сабабдан Қува ноҳия Кенгаши шаҳарга ёрдамга келди. 220 гектар ер ажратиб берди. Уйсизлардан 1350 оила 8 сўтихдан ер олди. Ҳаммаси мўй-малоқдай ёпишиб уй-жой қурмоқда. Шаҳарда «квартира сўраган битта ҳам ариза йўқ» эмиш.

Уй-жой масаласи ҳал қилинаётгандай бўлса-да, ишсизлик кўпайиб бормоқда эди. Буни битириш шаҳар Кенгаши қўлидан келмаслиги аниқ. Шу боисдан ноҳия, вилоят ва жумҳурият, ҳатто СССР Олий Кенгаши депутатлари ёрдамга келдилар. Айниқса СССР халқ депутати Раҳматулло Аҳмедовнинг ёрдами диққатга сазовор. «Қувада кичик корхоналар қурамиз. Баҳайбат корхоналар даври ўтди» деди-да, дон маҳсулотлари комбинати қарамида бақувват қурилиш отряди тузди. Тез орада Италияча макарон цехи қурилиб «Қува макарони» чиқара бошланди. «Қува макарони» бутун музофотда қўлма-қўл. «Қува лағмони»ни айтмайсизми. Италияликлар ҳам уни мазза қилиб ҳавасга еб кетишади. Қандолат цехида тайёрланаётган ноз-неъматларни йўловчилар ҳам Фарғонаю Андижон ва ундан нари Қирғизистонгача олиб кетяптилар. Қуваликлар Италия ва Белгия билан иқтисодий борди-келди қилмоқда. Қуванинг чиқинди оқишоғи эвазига Бельгиядан 20 миллион доллар даромад олинди. Қуванинг пландан ортиқча пахтаси ҳам чет эл ишерикчилик маҳсулот муомаласига хизмат қиладиган бўлди.

Бу соҳада ҳам муаммолар етарли.

V.

Муаммолар... Муаммолар... Октябрь инқилоби деҳқонларга ер берган эди. Ёппасига коллективлаштириш сиёсати туфайли деҳқонлар ери яна тортиб олинганди. Ўшандан бери деҳқонлар ердан узоқлашиб қолган эдилар. Қайта қуриш туфайли жумҳуриятимиз Президенти Фармони билан деҳқонларга унча кўп бўлмаса-да, ўз-ўзига қилиб томорқа ери берилди. Деҳқонлар ерни ола солиб рўзғорбоп экин, дастурхонбоп мева эка бошладилар. Шу муносабат билан учта янги муаммо келиб чиқди. **Биринчиси.** Томорқалар кўпайиши билан деҳқонлар ихтиёридаги мева-сабзавот маҳсулоти, сут, қатиқ, гўшт-ёғ салмоғи ошди. Бироқ уларнинг олди-сотти муомаласи қийинлашди. Негаки, Қува меваси, анорию узумини Ўш, Жалолобод, Ўзган бозорларига чиқариш қийинлашди. Давлат, кооперация идоралари сотиб оладиган йўллар тор бўлиб қолди. Консерва заводлари кўпайгани ҳам, кенгайгани ҳам йўқ. Натижада бир талай сабзавот ва мева уйларда, ҳатто кўчаларда қолди. Иш кўзини билган хўжаликлар жумҳуриятдан ташқарида маҳсулот айирбошлаш йўли билан анча маҳсулотни пулладилар.

Вилоят Кенгаши депутати Ўринбой Ҳакимов раис бўлган «Москва» жамоа хўжалигида шошилинч қурилиб, ишга туширилган консерва заводи қишлоқ мевасию помидорини консерва қилиб Иркутскда ёғоч ва қувурларга алмаштирди. Шу йўл билан келтирилган 60 вагон тахта-ёғоч мева берган деҳқонларга тарқатилди. Улар янги олган томорқаларида уй-жой биноларини кўтариб олдилар. Бундан иккинчи муаммо пайдо бўлди.

Иккинчи муаммо. Олий Фармон билан чек берилган ерларда янги қишлоқлар, янги кўчалар, маҳаллалар қад кўтарди. Уларга газ тушириш, ичимлик сув келтириш, электр, телефон тушириш керак. Бусиз ҳозирги турмушни тасаввур қилиб бўлмайди. Бироқ буларнинг бирортаси на ноҳияю вилоят ва на жумҳурият режасига кирган. Ичимлик сув, газ туширишни йиғлаб-сиқтаб, турли йўллар билан амаллаб ўринлаяптилар. Депутатларга Президент Фармони катта қурол. Аммо янги қишлоқларни электрлаштириш, деҳқонлар уйига телефон тушириш муаммоларнинг муаммоси бўлиб қолган. Нега? Бунинг учун электр материалларига фонд ажратилмаган. Ҳатто битказилиб ишга туширилишига тайёр бўлган жамоат, маданият ва ишлаб чиқариш бинолари учун электр асбоблари, материаллари лимити берилмаган.

Янги қишлоқлару янги корхоналар, томошагоҳлару мактаб ва болалар муассасалари даққиюнусдан қолган қора чироқларда кун кўришлари керакми? Қизиғ-а, Тошкент, Андижон ва бошқа шаҳарларимизда шу турдаги буюмлар чиқарувчи корхоналар ишлаб турибди. «Средазкабель», «Электроаппарат» ишлаб чиқариш бирлашмаларининг заводлари фаолият кўрсатяпти. Лекин улар ўзларининг Иттифоққа қарашли эканликларини пеш қилиб жумҳуриятимиз қишлоқлари эҳтиёжи тўғрисида ўйлаб ҳам кўрмаяптилар. Бу адолатсизлик қачон барҳам топади?

VI.

Аёлларга шароит — ҳал қилинмай ётган муаммолар муаммоси. Айниқса қишлоқ аёллари, уларнинг фарзандлари ҳаёти ҳозирги кунда хавф остида. «Хотин-қизлар — колхозда катта куч» деб уларнинг кучидан илиги қуригунча фойдаландилару «ҳолинг не?» деб сўрамадилар. Кўпгина деҳқон жувонлар қаримай туриб мункайиб қоляптилар, анчайин деҳқон қизлар чимилдиққа кирмай қариб қоляптилар, гўдаклар боғча ёшига етмаяптилар. «Буларнинг ҳаммаси қишлоқда уларга яшаш ва ишлаш учун шароит йўқлигидан» дейди хотин-қизларнинг олий ҳокимиятдаги вакили СССР халқ депутати Мастурахон Сайфутдинова.

Сойкелди адирига ёш-ёш тенгқурларини бошлаб чиқиб «Қирққиз» бригадаси тузганида эҳтиросдан бўлак кучни, меҳнатдан бошқа шароитни тан олмасди у. Биргина эҳтирос, қуруқ ва сохта ватанпарварлик билан узоққа бориб бўлмасликни кейинчалик билди. Айниқса, аёлларнинг олий ҳокимиятдаги мухтор ва фавқулодда вакили СССР халқ депутати бўлганидан кейин қаттиқ англади. Қизу жувон, кексаю ногирон аёллар унинг олдига арз-дод билан нажот тилаб кела бошладилар. Аёл бўлиш, айниқса, қишлоқ аёли бўлиш нақадар мураккаб эканини Мастурахон ана шу нолалардан чуқур англади-да, уларнинг қийин ишини осон қилиш пайига тушди. Бу енгил иш эмас эди.

Мастурахон аёлларнинг оғир ишини енгил қилиш, одамларга ўхшаб заррача бўлса ҳам эркинликда, аёлларча фароғатда яшаб, ҳеч бўлмаса ўсма-сурма қўйиб, баъзан пардоз-андоз қилишга ҳам вақт тополса, деган мақсадда ҳаракат қилди. Аввало ўзи раҳбарлик қилаётган «Анор» давлат хўжалигида болалик аёлларнинг иш вақтини камайтирди, болалари учун етарли ясли ва боғча қурилишига, уйда ўтириб қолган аёлларни иш билан таъминлашга эришди. Ўз хўжалигида, кейинча Дмитров номли жамоа хўжалигида гилам цехлари очилди.

Эндиликда Қува пахтасини шу ернинг ўзида йигириб, шу ерда тўқиш чоралари изланяпти.

Қишлоқларда туғруқхона етишмайди. Қишлоқ аёли эндигина туғруқхонага ўрганаётган пайтда мавжуд туғруқхоналарни ёпиб қўйиш ҳоллари ҳам йўқ эмас. Қувасойдан шундай хабар олгач, Мастурахон ўзини қўярга жой топмади, катта-кичик раҳбарларга йўлиқди, туғруқхона сақлаб қолинди.

Қувадан сайланган депутатларнинг ҳаракатларини жамлаб қудратли кучга айлантириш мақсади етилиб қолган ният бўлгани учун Қува ноҳия Кенгаши раиси, ноҳия партия қўмитасининг биринчи котиби, вилоят Кенгаши депутати Муҳаммаджон Носиров катта-кичик бир гуруҳ депутатларга маслаҳат солди. Маслакдош шўро арбоблари бир фикрга келдилар ва улар ташаббусчи гуруҳ сифатида майдонга чиқдилар.

Қувадан сайланган депутатлар фаолиятининг ягона бирикмасини тузиш ғояси ҳам коммунист депутатлардан чиққанлиги диққатга лойиқ иш бўлди.

VII.

Шундай қилиб ноҳия сайловчилари ҳар хил табақадаги ҳокимият шўроси Кенгашларига танлаб ва сайлаб юборган вакилларнинг ҳаракатларини ягона кучга айлантирувчи бирикмаси тузилди. Депутатлар бирикмаси ўз Низоми, ҳаракат дастурию иш планларига эга.

Депутатлар бирикмасининг дастлабки тадбири энг муҳим ва жуда долзарб масала — янги уй-жой, маҳаллаю қишлоқларни, жамоат биноларини электрлаштириш муаммосини ҳал қилиш масаласидир. Бу масала маҳаллий ҳокимият ҳал қила оладиган масала эмас. Жумҳурият ва ундан юқорига бориб тақалади. Электр материаллари таъминоти планга кирмаган, лимит берилмагани учун бу муаммо қишлоқ Кенгаши депутатларидан тортиб жумҳурият ва СССР халқ депутатларининг ҳам бошини қотирмоқда. Депутатлар жам бўлиб жумҳурият электрлаштириш соҳаси мутасаддиларини қишлоққа чақирмоқчилар. Ўз кўзи билан кўрсин, шундай замонда янги қурилган биноларни қора чироқда ёритиш равоми? Раво бўлмаса қишлоқлар электр асбоблари билан таъминлансин!

Қувалик депутатлар бу аҳдида жуда қаттиқ турибдилар, жумҳурият Олий ҳокимиятигача масала қўймоқчилар: қишлоқларни телефонлаштириш ишлари ҳам долзарб масала бўлиб қолди: ҳар қишлоқнинг ўз телефон станцияси, коммутатори бўлиши керак. Деҳқонлар икки оғиз сўз айтиш учун қишлоқма-қишлоқ, идорама-идора от чоптириб юрмасин.

Депутатлар яна бир масалани кўплашиб амалга оширмоқчилар: Қувада Қайқубоддан қолган тепалик бор. Унинг остида уч минг йиллик тарих беркиниб ётибди. Ўша кўҳна тарихни тилга киритиш учун унинг юзини очиш керак. Бир вақтлар академик Яҳё Ғулом раҳбарлигидаги экспедиция анча маълумот тўплаган эди. Бироқ экспедиция иши ноҳақдан тўхтатиб қўйилди, қолган ишга қор ёғиб ётибди. Ўша «қор»ни кураб, тарихни тилга киритгунча тепаликнинг улоқ чопди майдонини сайил ва сайргоҳга айлантириш мақсади ечимини кутмоқда. Депутатлар биргаликда Ўзбекистон осори атиқа ва маданий мероси сақлаш қўмитасига бу мақсадни амалга оширишда ёрдам беришни илтимос қилдилар.

Қувадан сайланган барча депутатлар бирикмаси деҳқончилик хўжалигини, деҳқонларни бозор иқтисодиётига ўтишнинг осон ва муносиб йўлларини изламоқда. Бу изланиш «Коммунизм» жамоа хўжлигида бошланди. Бозор иқтисодиётига ўтилгандан кейинги икки йил ичида жамоа хўжалиги оз сарфлаб, кўп даромад олиш режасини тузиб қўйди. Шуларнинг бири — дастлабки икки йил мобайнида қимматбаҳо техника сотиб олинмайди, мавжуд техника маҳорат билан аяб ишлатилади. Шу усулни яхши қўллаган механизатор юксак иқтисодий рағбатлантирилади. Мавжуд техникани ишлатиб унумли натижа кўрсатган механиклар янги техникада ишлаганлар нормативидан икки бараваргача кўп ҳақ оладилар. Натижада ҳар икки томон ютиб чиқади.

Ташаббус кўп, мақсадлар катта.

Депутатлар бирикмаси Кенгашларнинг ташкилий қурилиши масалалари тўғрисида ҳам бош қотирмоқда. Уларнинг фикрича, Кенгаш ташкилотлари болахонали бўлиб, штатлари кўпайиб кетяпти. Масалан, қишлоқ районларида қўшҳокимият пайдо бўлган. Баъзи бир ноҳияда учта раёсат — ноҳия кенгаши раёсати, ноҳия ижроқўми раёсати, ноҳия марказидаги шаҳар Кенгаши раёсати. Баъзи бировлар биридан чиқиб, иккинчисига, ундан кейин учинчи раёсатга боради. Куни бир маънодаги раёсат мажлисларида ўтади. Ноҳия Кенгаши раёсати ҳал қилган масалани ижроқўм раёсати ҳам ўз ҳолича қараб чиқади, кўпинча обрў талашиб, келишмовчиликлар бўляпти. Шу боисдан, қишлоқ ноҳиясида раҳбарлик схемасини бир раис, бир раёсат қолдириб, ягона раёсат қошида икки раис ўринбосари сайланса, бири доимий комиссиялар ишига, иккинчиси ижроқўм бўлимлари ишига раҳбарлик қиларди.

Қувада пайдо бўлган бу фикр вилоятда ҳам эътибор билан қараб чиқилмоқда. Юқоридаги жами олийжаноб ғояларни амалга оширишда қувалик депутатлар бирикмасига омад тилаймиз!

Иброҳим РАҲИМ,
Йўлдош СУЛАЙМОН.
Фарғона.

● Ўзбекистон ССЖ прокуратурасида

● Ўзбекистоннинг прокурор ходимлари иқтисодиётни ҳозирги ва келажакда рўй берадиган ўзгаришлар, турмушимизнинг барча жабҳаларида туб ўзгартишларни тартибга соладиган қонунларни рўёбга чиқариш билан боғлиқ янги шароитда ишлашга тайёрми! Эндиликда қонунийлик ва ҳуқуқтартиботни муҳофаза қилишнинг олдинги сафларида ишлайдиган ходимларни танлаш, уларни жой-жойига қўйиш, касб-ҳунар маҳоратини ошириш ҳамда уларни тарбиялаш қандай амалга оширилмоқда! Ўзбекистон ССЖ прокуратураси ҳайъатининг мажлисида ходимлар билан ишлашни такомиллаштиришга доир ана шу ва бошқа масалалар кўриб чиқилди.

Бундай ишлар ҳар куни қилиниши лозим бўлган биринчи галдаги ҳамда истиқболдаги вазифаларни ҳал этишга қаратилган тармоқ дастурига мувофиқ олиб борилаётганлиги қайд этилди. Жумҳурият прокуратураси идораларида ходимларни янгилаш жараёни жадал давом эттирилмоқда. Шу мақсадда Тошкент давлат дорулфунуни, Харьков ҳуқуқшунослик илмгоҳи билан ижодий ҳамкорлик, аниқ бир мақсадни кўзлаб, мутахассислар тайёрлаш тўғрисида шартномалар тузилди.

Жумҳурият ўқув маркази ташкил этилиб, у ерда ходимларнинг касб-кор даражасини, амалий малакасини ошириш юзасидан катта ишлар олиб борилмоқда. Марказда ҳозирдаёқ тўққиз юзга яқин прокурор ва тергов ходимлари қайта тайёргарликдан ўтдилар. Қорақалпоғистон мухтор жумҳурияти, Тошкент шаҳри прокуратураларида тажриба ва янги шаклларни излаш тариқасида интизом комиссиялари, прокурор шаъни суди ишлаб турибди. Уларнинг асосий вазифаси прокурор ходимларда юксак ахлоқий фазилатларни, қатъийликни, социалистик қонунчиликнинг бузилишига ва уни бузувчиларга муросасизликни тарбиялашга кўмаклашишдан иборат. Айниқса, прокуратура ходимлари ўз иш муҳитларида ана шунга қатъий риоя этишлари шарт.

Кейинги вақтда аттестация комиссияларининг тарбиявий ва ташкилий аҳамияти анча кучайди. Прокуратура идорасида ва жойларда ходимларнинг меҳнат ва турмуш шароитини яхшилаш, миллатлараро муносабатларни мустаҳкамлаш масалаларига кўпроқ эътибор берила бошланди.

Айни вақтда, деб таъкидланди ҳайъат мажлисида, ходимлар билан ишлашда ҳали ҳамма нарса ҳам кўнгилдагидек эмас, марказий идорада ҳам, жойларда ҳам анчагина камчиликлар бор. Ходимларга тааллуқли кўп масалалар ўйлаб-нетиб ўтирмай пала-партиш ҳал қилинган, ходимлар раҳбар лавозимларга кўпинча текширилмасдан, фақат Иттифоқ прокуратураси тақдимига мувофиқ ёки бошқа нуфузли тавсиялар асосида тайинланган қайта қуришнинг дастлабки босқичи — 1985—1988 йилларда, айниқса, жиддий камчиликларга кўп йўл қўйилган эди. Натижада ишончни оқламаган ёки ўз обрўсини тўккан бутун бир масъулиятли мансабдор шахслар гуруҳидан ҳоли бўлишга тўғри келди.

Ҳолбуки, ҳали ҳам шахсий ахлоқий ва ишчанлик фазилатлари изчил ўрганилмаган ёки етарли тажрибага эга бўлмаган ходимлар структуравий бўлимларнинг раҳбарлик лавозимларига кўрсатилмоқда.

ИНСОН ВА ҚОНУН

Бу қадар енгил-елпи ёндашув ниҳоятда қимматга тушмоқда: кадрлардан маҳрум бўлинмоқда, қонунлар бузилмоқда, баъзида эса мансабидан фойдаланиб қилинган жиноятларга дуч келинмоқда. Жумҳурият ва вилоятларнинг прокуратураларида ходимлар резервини тайёрлаш масалаларига ҳали ҳам етарли эътибор берилмаяпти.

Ходимлар меҳнатига баҳо беришда ҳали ҳам ўша «машъум» текисчилик давом эттирилмоқда. Бўлинмаларда рағбатлантиришга муносиб ҳалол, жуда яхши ишлайдиган ходимлар кўп. Бироқ уларнинг ўзлари ҳам ишга намунали муносабатлари ҳам кўпинча эътибордан четда қолмоқда. Прокуратура идораси ходимларига табақалаштирилган мансабни бериш тўғрисидаги амалдаги қоидаларни бузиш ҳоллари кўпайди. Бўлинмаларнинг жамоаларида ҳамма ерда соғлом маънавий-руҳий вазият, ўртоқларча амалий муносабат, мустаҳкам меҳнат интизоми қарор топиши учун ҳали ҳамма иш ҳам қилинаётгани йўқ.

Мажлисда фуқароларни жиноий жавобгарликка тортиш чоғида қонунга риоя этиш, жиноий судлов жараёнининг барча босқичларида қонун талабларини бажариш устидан жумҳуриятда прокурор назорати амалиётининг натижалари ходимлар масаласи билан ўзаро боғлиқ ҳолда муҳокама қилинди.

Ҳайъат муҳокама натижалари асосида тегишли қарорлар қабул қилинди.

(ЎзТАГ).

• Мактуб ва шарҳ •

«ТАШАККУРИМИЗНИ ҚАБУЛ ҚИЛГАЙСИЗ»

Ўзбекистон жумҳурияти соғлиқни сақлаш вазири С. Баҳромов номига олис Грециядан мактуб келди. Унда қуйидаги сўзлар ёзилган эди.

«Муҳтарам вазир жаноблари!

Бу мактубим орқали Тессалоники шаҳрига (Греция) шу йилнинг июлида таклифим ила келган профессор Н. М. Мажидовга ташаккуримни изҳор этишингизни сўрайман.

Соғлиғим кейинги тўрт йил мобайнида ташвишли бўлиб қолганди. 1987 йилнинг бошларида — ён амиотрофик склероз ташхиси (диагнози) қўйилди.

Ҳолатим хавфлилигини ҳисобга олиб хорижий мамлакатлар: Болгария, Америка Қўшма Штатлари, Германия Федератив жумҳурияти, СССРдаги ихтисослашган неврологик марказларда бўлдим. Бу барча марказларда ташхис тўғри қўйилганини тасдиқлашди. Аммо хасталикнинг олдини олиш, даволаш бўйича самарали таклиф айтилмади.

Профессор Н. М. Мажидов 9—29 июлгача Тошкентдаги ўз кафедрасида ишлаб чиқилган мўмиёни қўлланиш билан комплекс даволаш усулини олиб борди. Даволашнинг илк кунлариданоқ мен ўзимни енгил ҳис қилганлигимни сездим. Орадан қирқ кун ўтгач бутунлай яхшиланганимни сездим.

Бугунги кунгача Сизларда ишланиб, кўпгина мамлакатларда қўлланилаётган ва самарали натижа бераётган бундай хасталикни даволаш усуллари мавжуд эканлиги ҳақидаги ахборотларни эшитганим йўқ.

Фикримча, ён амиотрофик склероз муаммоси билан шуғулланадиган бўлим валюта асосида иш олиб борса, кўпгина кишиларга бундай хавфли хасталикка қарши курашда ёрдам берган бўлар эди.

Вазир жаноблари, яна бир бор самимий ташаккуримни ва ҳурматимни қабул қилгайсиз».

Тапонарис ГЕОРГИОС,
Тессалоники, Греция.

Биз мазкур мактубни шарҳлаб бериш учун таниқли невропотолог олим, медицина фанлари доктори, профессор **Н. М. Мажидов**га мурожаат этдик.

— Бемор мактубида таъкидланганидек, аввало у турар жойида даволанишга ҳаракат қилган, — деди Наби Мажидович. — Сўнгра болгар олимларига мурожаат этган. Бу ерда ҳам етарли муолажа бўлмагач, Америка Қўшма Штатларидаги Чикаго шаҳар дорилфунунининг неврология бўлимига учраган. Америкалик шифокорлар хасталикни даволашга киришишган. Лекин натижа бермаган. Бемор мамлакатимизга, Москвадаги неврология институтига йўл олади. Бир неча кун даволанишига қарамай, бемор ўзида енгиллик сезмайди. Шифокорлар оғир бўлса-да, тузалиши қийинлигини айтишади. Бемор, ниҳоят Мюнхень шаҳридаги касалхоналардан нажот излайди. Бу ерда унинг дарди баттар оғирлашади.

Бемор 1,5—2 йилдан сўнг ҳаётдан жудо бўлишини ўйлаганда бунга сира ишонмайди. «Дунёнинг бирон бир қитъасида дардимга даво изловчи шифокор бордир», дея ўзига тасалли беради. Дўстлари билан тиббиёт оламидаги янгиликларни излайди. Ниҳоят, худди шу касаллик бўйича қаердадир иш қилинаётганлигини сўраб-суриштиради.

Узоқ изланишлар билан Тошкентда профессор Мажидов худди шундай беморларни даволаётгани ҳақидаги мақолаларга кўзи тушади.

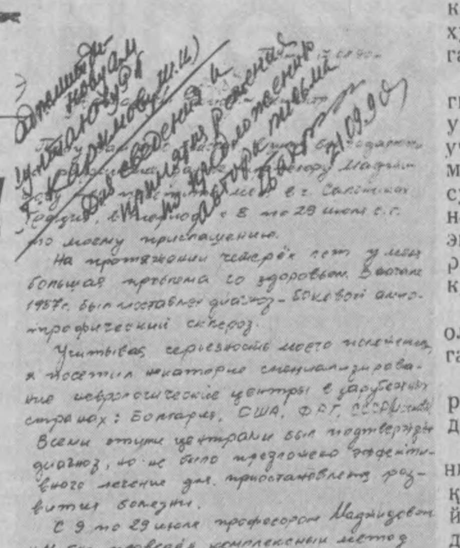

Ҳақиқатан бундан ўн-ўн беш йил муқаддам чоп этилган асарларимда худди шундай касалликни даволашдаги тажрибаларим, хулосаларим баён этилган эди. Биз ўша пайтда яхши натижаларга эришгандик. Гарчи мақолада манзилгоҳим аниқ баён этилмаган бўлса-да, Георгиос Тошкентга беш-олти жойга мактуб ёзади. Мактублардан бири менинг хонадонимга келиб тушади.

— Сиз раҳбарлик қилаётган кафедрада дардимга даво изловчи усул қўллаётган экансиз. Мени даволашингизни сўрайман, — деб илтимос қилинган эди мактубда. Хасталикнинг оғирлиги, оқибати яхши эмаслиги мактубдан аён эди. Лекин айрим ўринларда бу борада ютуққа эришиш мумкин. Мана шу ютуқларни ўйлаб, беморга хат ёзиб юбордим. Тошкентга келса, албатта, ёрдам беришларини уқтирдим.

Орадан кўп ўтмай, яна мактуб қўлимга тегди. Унда янада ўтинч ҳислари тўлиб тошган эди. Негаки, беморнинг икки оёғи ишламас, қўлларида ҳам фалажлик бошланган экан. Тошкентга етиб бориши гумонлигини, иложи бўлса келиб даволашни сўраганди. Ниҳоят, «Сиз келсангиз, албатта, соғайиб кетаман», деган сўзлар ҳам битилганди.

Розилик бердим. Георгиос мени йўқлаганлиги ҳақидаги расмий ҳужжатларни юборди. Ниҳоят, жумҳурият Соғлиқни сақлаш вазирлиги йўлланмаси билан Грецияга отландик.

Тессалоники шаҳридаги беморнинг хонадонида бўлдик. Ҳақиқатан беморнинг аҳволи оғир. Икки оёғи тўлиқ фалаж, ҳатто ўтириши ҳам қийин эди. Фалажлик қўлларига ҳам ўтганди. Лекин беморнинг мияси тиниқ, унинг Германияда йирик мутахассис бўлганлиги шундоққина кўзларидан кўриниб турарди.

Беморни даволашга киришдик. Орадан тўрт кун ўтгач, эрталаб унинг ҳузурига кирар эканман, юзида табассум ўйнади.

— Профессор, илм ўз кучини кўрсатяпти. Мана қўлим бутунлай ёзилди, — деди хурсанд бўлиб.

Яна орадан тўрт кун ўтди. Бу сафар бемор ҳузурига кирганимизда эр-хотин ғоят хурсанд эди. Рафиқаси менга мурожаат этди:

— Жаноб профессор, Горгиос менга соат 4 дан бери уйқу бермаяпти. Қаранг, оёқ учи қимирлаганидан хурсандмиз. Америкада айтилган сўзлар нотўғри чиқяпти. Мана, ҳаракат пайдо бўлар экан-ку оёғида. Сизга катта раҳмат. Шарқ тиббиёти ўз кучини кўрсатяпти.

Эгей денгизи бўйида дам олиб қайтдик. Беморимиз бу гал чордона қуриб ўтирарди.

— Мана туркчасига ўтирадиган бўлиб қолдим, — деди у.

Биз Тошкентга қайтган кунимиз эртасига яна Грециядан қўнғироқ бўлди. Бемор соғайиши давом этаётганлигини дил сўзлари билан изҳор этди.

ИЛОВА: Жумҳуриятимизда юрак-қон томирлари касалликларини тахсис (операция) қилишда катта тажриба тўпланган. Лекин замонавий, шу куннинг талабларига жавоб бера оладиган асбоб-ускуналарнинг етишмаслиги тиббиёт ходимларини ташвишга солаётир. Мана шундай замонавий асбоб-ускуналарга эга бўлсак, айрим беморларнинг шифо қидириб, Москва, хорижий юртларга йўл олишларига чек қўйилади. Ўйлаймизки, жумҳуриятимиз Соғлиқни сақлаш вазирлиги раҳбарлари бу соҳага етарли эътибор беради.

Мирза КАРИМ.

Муштарийларимиз хатларидан

ЎҚУВЧИЛАР ҚУВОНЧИ

«Наманганирстрой» трестига қарашли Янгиқўрғон механизациялашган кўчма колоннаси қурувчилари ўқувчиларга 422 ўринли мактаб биносини қуриб беришди.

Киров номли давлат хўжалиги ҳудудида жойлашган янги мактаб лойиҳа асосида қурилди ва барча шароитларга эга. Синфхоналар, ошхона, спорт ва кино заллари талабга жавоб беради. Билимгоҳ биносини Ж. Жалолов етакчилик қилаётган бунёдкорлар фойдаланишга топширишди. Жаъми 927 сўмлик иш бажарилди. Мактаб биноси муддатидан уч ой олдин қуриб битказилди.

Р. ОБИДОВ.

● Самарқанддаги М. Ўринхўжаев номли трикотаж фабрикаси тикув цехининг Дилшода Зиёева бошлиқ бригадасида 32 киши ишлайди. У ВЛКСМ аъзоси. Ойлик топшириқларини 110—115 фоизга етказиб адо этаётир.

СУРАТДА: шу бригаданинг илғор тикувчиси Ойгул Саидова. У учта жараённи бир ўзи бажаради.

Ғ. АЛИЕВ олган сурат.

ЁН ҚЎШНИМ— ЖОН ҚЎШНИМ

...1982 йил январь ойида бахтсиз ҳодиса рўй бериб, уйимизга ўт тушиб кетди. Кўрпа-тўшак, кийим-кечак, ҳатто ҳужжатларимизгача ёниб кетди. Қари онам ва олти нафар оиламиз аъзолари билан оғир аҳволда қолдик. Ён қўшнимиз Исмоилжон Жўраев ўз хонадонидан, иссиқ бағридан бизга жой берди.

Каттамуғол қишлоғимизнинг ёшу қари бутун жамоа аҳли оёққа турди. Қўшниларимизнинг қай бири ош-нон, қай бири кийим-кечак кўтариб келди. Қишлоқ аёллари тўпланишиб биз учун кўрпа-тўшак қавидилар. Қиш чилласи бўлишига қарамай бутун қишлоғимиз одамлари бизга уй тиклаш учун ҳашарга келдилар. Қўшниларимиздан Собиржон Қўшматов, Парпибой Шерматов, Ҳошимжон Иномов, Турсунбой Ҳожиматовлар туну кун мен билан бирга ишладилар. Шундай қилиб, қисқа вақт ичида уйимизни тиклаб олдик.

Очиғини айтганда, биз бир умр йиғиб-терган, борики бутшудимиздан айрилган эдик. Энг муҳими—одамлар меҳридан айирмасин экан. Ана шу меҳр-оқибат, одамлар тафти бизни оёққа турғазди.

Доноларнинг ён қўшнинг— жон қўшнинг, деган нақли бор. Бу ҳикматли сўз мағзини ўз ҳаёт тарзимда синаб кўриб, бунга ишонч ҳосил қилдим. Мен ўзбеклар орасида туғилиб, ўсганман. Ўз ҳаётим, фаолиятимни ўзбек тилининг равнақи ва тарғиботига бағишлаганимнинг боиси ҳам шу халққа ҳурматим, беқиёс меҳрим туфайлидир.

М. ГИЛФАН,
байналмилал жангчи, А. Рустамов номидаги 33-ўрта мактабнинг ўзбек тили ва адабиёти ўқитувчиси.
Наманган шаҳри.

ҚИСҚА САТРЛАРДА

● САМАРҚАНД. Марказий маданият ва истироҳат боғидаги «Оромгоҳ» чойхонасида ўзига хос байрам ўтказилди. Бу ерда партия ва меҳнат фахриятлари, нуроний отахонлар тўпланишди. Карнай-сурнайлар чалиниб, бу учрашувга одамларни чорлаб турди. Отахонлардан Ф. Жалилов, Р. Абдураҳмонов, Қ. Аҳмедов, Т. Кенжаевларнинг хотиралари ёшларда яхши таассурот қолдирди.

Т. АБДУЛЛАХЎЖАЕВ.

● БЕРУНИЙ. Афғонистонда байналмилаллик бурчни адо этиб, ҳалок бўлган 8 нафар жангчига хотира ёдгорлиги қуриладиган бўлди. Ноҳия ёшлари ташаббуси билан бошланган хайрли ишни жамоа хўжаликларининг аъзолари қўллаб-қувватлашди. Қурилишга жами 23 минг 180 сўм тўпланди. Ёдгорликни ўрнатишга хоразмлик усталар таклиф қилинди.

Б. ҚУРБОНБОЕВ.

● БУХОРО. Коғон ноҳиясидаги «Коммунизм» жамоа хўжалигида «Чорчинор» миллий таомлар ошхонаси фойдаланишга топширилди. Бу ерда унутилиб бораётган «Халиса» каби тансиқ таомлар тайёрланмоқда.

Ш. ТОШЕВА.

● БАХМАЛ. Ноҳиядаги «Бахмал» совхози марказий қўрғони кўчаларига асфальт ётқизилди. Отахонлар чойхонаси қад ростлади. «Чимилдиқсой» яқинида ғишт пишириш цехи қуриб битказилди.

А. ЭРГАШЕВ.

• Қишга тайёргарлик шуми? •

БИР КЕЛИБ-КЕТИНГ УЙЛАРИМИЗГА

Биз Октябрь районидаги 3-уй-жойдан фойдаланиш идораси (ЖЭК)га қарашли 1-уйнинг «А», «Б», «В» блокларида яшаймиз. Ҳар бир бинода 58 оила жойлашганини ҳисобга олсак, демак бу ерда жами 174 оила истиқомат қилаётир. Улардан айримларини вақтинча яшаяпти, дейиш мумкин. Вақтинча дейишимизнинг боиси совуққа чидолмаётган, «ирдаси бўш» кишилар иссиниб келиш учун ўғил-қизлари, қариндошлариникига кетиб қолишяпти. Қариндошлари олисроқда жойлашганлар эса бетон деворлар ичида тишинини тишига қўйиб яшашга мажбур.

«В» блокдагилар уйлари олдинроқ қуриб битказилгани туфайли март ойининг 12-кунидан кўчиб кела бошлашган эди. Ўшандаям иссиқ сув йўқ эди. Ваннани орзу қилганлар ҳали ҳам плиткада сув иситиб ювинишяпти. Яқинда ёққан қор ва ёмғирдан кейин эса уйларимиз музхонага айланганди. Кексалар, болаларимиз тез-тез шамоллаб туришибди. Бел оғриғи, бодга чалинганлар шифохоналардан бери келишмаяпти. Биз ҳам қўл қовуштириб ўтирганимиз йўқ. Ишдан келган замон ЖЭКка, район ижроия комитетига югурамиз. Улар эса ваъдадан нарига ўтишмаяпти. Баҳор, ёз ўтди. Ҳадемай, қиш киради. Ваъдалар ўша-ўша: «сабр қилинглар, эрта-индин иссиқ сув берилади, жонинглар кириб, бу кунларни кўрмагандай бўлиб кетасизлар». Яна шуниси ачинарлики, яқинда қуриб битказилган «А» блокидагиларга ҳали совуқ сув ҳам берилмади.

Халқимиз қорни тўқнинг қорни оч билан нима иши бор, деган нақлни бежиз айтмас экан. Эндиги истагимиз райижрокомдаги масъул раҳбарлар уйларимизга бир келиб кетишса, ўзлари қабул қилган уйларда бир-икки кун туришса, зора шунда совуқ ўтиб инсофга келишса...

Х. ОМОНОВ, Улуғ Ватан уруши қатнашчиси. А. ХЎЖАЕВ, меҳнат ветерани. Х. ШОКИРОВА, М. ҚЎЧҚОРОВА ва бошқалар.

Жами 51 имзо.
Тошкент шаҳри.

ҲАМКОР, ҲАМНАФАС

Совет халқлари оғир кунларда елкадош ва ҳамнафас бўлиб, бир-бирларини қўллашда ибрат кўрсатишган. Жумладан, Қозоғистоннинг Зайсан зилзиласи оқибатларини бартараф этишда ҳам биродарлик, ўзаро ҳамкорлик самараси кўзга ташланди.

14 июль куни Қозоғистонда юз берган табиий офат туфайли 90 мингдан зиёд аҳоли бошпанасиз қолди. Зилзила оқибатларини бартараф этишда қардошларимиз баҳоли қудрат ёрдам кўрсатдилар. Тошкент, Арманистон, Тожикистон ва Чернобилда бўлган мусибатлар каби Зайсан зилзиласидан азият чекканларнинг кўнглини кўтариш, кийим-кечак, озиқ-овқат, дори-дармон ва омонат уйлар билан таъминлашда Совет халқлари бир оила фарзандидек оёққа турдилар. Шу кунларда ҳам Зайсанда юз берган табиат офатининг зарарини қоплаш ишлари давом этмоқда.

А. ҚАЛДИБЕКОВА.

• Обуна—91

Келгуси йилдан бошлаб Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг ойлик ижтимоий-сиёсий, бадиий-публицистик журнали — «Мулоқот» чоп этила бошлайди. Янги нашр саҳифаларида мураккаб давримизнинг долзарб масалалари акс этиб, фикрлар хилма-хиллигига катта эътибор берилади. Журнал сиёсий ва иқтисодий ислоҳотни амалга ошириш, демократияни, миллатлараро муносабатларни, маданиятни ривожлантириш ва жамиятда маънавий муҳитни соғломлаштириш билан боғлиқ бўлган жараёнлар қандай кечаётганини мунтазам ёритиб боришни ўз олдига мақсад қилиб қўйган.

«МУЛОҚОТ»ГА ОБУНА БЎЛДИНГИЗМИ?

Журналда адабиёт ва санъат асарларидан намуналар, маданиятимиз тараққиётига оид илмий-оммабоп мақолалар, таниқли адиблар, шоирлар ва мунаққидларнинг мусоҳабаси кенг ўрин олади. Ҳажвий асарлар ҳам доимий ёритиб борилади.

Шу кунларда жумҳуриятимиздаги алоқа бўлимларида янги ойлик журналга обуна қилиш ишлари қизғин олиб борилмоқда. Матбуот нашрлари нархи оширилган ҳозирги кунда муштарийларнинг ўз ихтиёрлари билан «Мулоқот»га ёзилиши унинг ижодий жамоаси ва кўп сонли муаллифлари зиммасига катта масъулият юклайди.

Ҳурматли муштарийлар, ҳар бир дақиқани ғанимат билиб, «Мулоқот»га ёзилишни унутманг. Шуни ҳам эслатиб ўтамизки, «Мулоқот»га йил давомида обуна бўлиш ҳам мумкин. Фақат бунга сизда хоҳиш бўлса кифоя.

«Мулоқот»нинг йиллик обуна баҳоси 7 сўм 20 тийин. Унинг ҳар бир сони 60 тийин туради. Янги журналга обуна барча алоқа бўлимларида чекланмаган миқдорда қабул қилинади. Шунингдек, имкониятга қараб, журналга уч ва олти ой муддатга ҳам ёзилса бўлади.

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ.

ЕР ҚИМИРЛАДИ

Ўзбекистон пойтахтининг аҳолиси 25 октябрь куни маҳаллий вақт билан соат 10 дан 55 минут ўтганда Ер қимирлаганини сезди.

Ўзбекистон ССЖ Фанлар академияси Сейсмология илмгоҳининг «Тошкент» сейсмик расадхонасидан хабар қилишларича, 2—3 балл куч билан ер қимирлаган. Унинг маркази Афғонистоннинг шимолида бўлган. Фарғона, Кўлоб ва Душанбе шаҳарларида 3 баллга яқин куч билан ер силкинганлиги қайд этилган.

(ЎзТАГ).

Муҳаррир
Р. РАҲМОНОВ.

Реклама ва эълонлар

АНДИЖОН ПАХТАЧИЛИК ИНСТИТУТИ
СИРТҚИ ТАЪЛИМНИНГ I КУРСИГА
ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАР БЎЙИЧА
ТАЛАБАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

1990—1991 ўқув йили учун

АГРОНОМИЯ — агроном олимлар тайёрлайди (ўқиш муддати — 5 йилу 7 ой);
ГИДРОМЕЛИОРАЦИЯ — инженер-мелиораторлар тайёрлайди (ўқиш муддати 6 йил);
ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ — қишлоқ хўжалигини механизациялаш бўйича инженер-механиклар тайёрлайди (ўқиш муддати — 6 йил).

Институтга кирувчилар қуйидаги имтиҳонларни топширадилар: агрономия ихтисоси бўйича — биологиядан (оғзаки) ва химиядан (оғзаки) — соҳа бўйича, она тили ва адабиётдан (иншо) — соҳадан ташқари ва «қониқарли» ёки «қониқарсиз» баҳоланади;

гидромелиорация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш ихтисоси бўйича — математикадан (оғзаки) ва физикадан (оғзаки) — соҳа бўйича;

она тили ва адабиётдан (иншо) — соҳадан ташқари ва «қониқарли» ёки «қониқарсиз» баҳоланади.

Ўрта мактабни олтин (кумуш) медаль, ҳунар-техника билим юрти ёки ўрта махсус билим юртини имтиёзли диплом билан тамомлаган кишилар мазкур факультет учун тегишли ихтисослик бўйича кириш имтиҳони топширадилар:

агрономия ихтисоси бўйича — биологиядан (оғзаки),
гидромелироция ихтисоси бўйича — физикадан (оғзаки) ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш ихтисоси бўйича — математикадан (оғзаки) имтиҳон топширадилар.

Имтиҳондан «аъло» баҳо олганлар бошқа имтиҳонлардан озод қилинадилар, «тўрт» ёки «уч» баҳо олган тақдирда улар қолган ҳамма имтиҳонларни топширадилар.

Ректор номига ёзилган аризага қуйидаги ҳужжатлар қўшиб топширилади: ўрта маълумот ҳақида ҳужжат (асли), сўнгги иш жойидан ёки ўқиётган еридан характеристика, меҳнат дафтарчасидан кўчирма, медицина справкаси (086/У форма), 6 дона фотосурат (3x4 см). Паспорт, ҳарбий билет ёки ҳарбий хизматга чақирилиш ҳақидаги гувоҳнома (чақирилиш ёшидаги кишилар учун) шахсан кўрсатилади.

ҲУЖЖАТЛАР 1990 ЙИЛНИНГ 10 НОЯБРИДАН БОШЛАБ 1991 ЙИЛНИНГ 15 ЯНВАРИГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Кириш имтиҳонлари — 1991 йилнинг 1 февралидан 20 февралгача муддат ичида ўтади.

Манзилимиз: Андижон вилояти, Андижон ноҳияси, Куйганёр посёлкаси.

Н. А. СЕМАШКО НОМИДАГИ ТИББИЙ ҚАЙТА ТИКЛАНИШ ВА ФИЗИОТЕРАПИЯ ИЛМИЙ ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ КЛИНИКАСИНИНГ БОЛАЛАР ФИЗИОТЕРАПИЯСИ, ДАВОЛАШ-ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ МАШҚЛАРИ ВА УҚАЛАШ БЎЛИМИДА
ҚУЙИДАГИ МУОЛАЖАЛАР БЎЙИЧА ПУЛЛИ ХИЗМАТ ТУРЛАРИ ТАШКИЛ ЭТИЛГАН

умумий, хусусий, нуқтали уқалаш;
даволаш гимнастикаси бўйича хусусий машғулотлар;
игнарефлекс терапияси.

«КОД» (ноҳия поликлиникасидан амбулатория шароитида даволаш учун берилган йўлланма) бўлиш-бўлмаслигидан қатъий назар мазкур хизмат турларидан фойдаланиш мумкин. Ўзингиз билан участка болалар шифокори томонидан тўлдирилган 025/У андозадаги «Беморнинг амбулатория дафтари»дан кўчирма олиб келсангиз, бас.

БЕМОРЛАР ЯКШАНБАДАН ТАШҚАРИ ҲАР КУНИ СОАТ 9 ДАН 19.30 ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Муолажалар учун клиника кассасида—қуйидаги манзилда нақд пул билан ҳисоб-китоб қилинади: 700000, Тошкент шаҳри, ГСП, Хуршид кўчаси, 13-уй.

«ЎСАРФИЛЬМ» ОЛИЙ КИНОМАКТАБИ
АССАЛОМУ АЛАЙКУМ ҚАДРДОН ДЎСТЛАР!
СИЗЛАРНИ ЖУДА СОҒИНДИК!

Мана ниҳоят техник тайёргарликлар тугаб, декорациялар қурилиб Сиз ва биз узоқ орзиқиб кутган ёруғ кунлар келди! Сизлар билан қийналиб ижод қилаётган

«ТЎЙ» ТРИПТИХИНИНГ
11 БАДИИЙ ВАРИАНТИНИ
ШУ ЙИЛНИНГ 28 ОКТЯБРЬ КУНИДАН 20 ДЕКАБРИГАЧА
ТОШКЕНТДА «ЎСАРФИЛЬМ»НИНГ КИНОПАВИЛЬОНИДА СУРАТГА ОЛАМИЗ

Иш ва ўқиш жойларингиз раҳбарларидан жавоб олиб, Тошкентга икки ойга келишларингизни илтимос қиламиз.

Тошкентга келганингиздан сўнг, иш ва ўқиш жойингизга «Тўй» кинофильмида суратга тушаётганингизни тасдиқлаб, илтимос мактуби йўллаймиз.

ҲАММАНГИЗНИ «ТЎЙ»ГА ТАКЛИФ ҚИЛАМИЗ!

Саҳналаштирувчи кинорежиссёр, «ЎСАРФИЛЬМ» муаллифи ва президенти — САИД ЎСАР БЕК.

Манзилимиз: 700000, Тошкент, Ленинград кўчаси, 48-уй, «Ўсарфильм», телефон: 32-01-29 (навбатчилик туну-кун).

«ЎЗБЕККОНЦЕРТ»
В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
6, 7, 8, 9 ноябрь соат 16.00 ва 19.30 да
«ҚИЗИҚЧИ—90» кўригининг ғолиби, кулги устаси ҲОЖИБОЙ ТОЖИБОЕВ
ВА
хушовоз хонанда АБДУРАУФ ОЛИМОВ **ижросида**

БАЙРАМ КОНЦЕРТИ

Касса соат 11.00 дан 19.00 гача ишлайди.
Телефонлар: 41-74-30, 45-92-13.

• Театр

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 26/X да **Куёв**, 27/X да **Тақдир эшиги**, 28/X да **Нажот истаб.**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУСИҚАЛИ ТЕАТРИДА — 26/X да **Шайтон ва муридлар**, 27/X да **Анқовлар чайқови**, 28/X да **Табассум оқшоми.**

АБРОР ҲИДОЯТОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ДРАМА ТЕАТРИДА — 26/X да **Фармонбиби аразлади**, 27/X да **Лақма куёв**, 28/X да **Гўзаллар ва миршаблар. Кулги ва қўшиқ кечаси.**

Тошкент Давлат маданият олий билимгоҳи ректорати, жамоат ташкилотлари олий билимгоҳнинг ҳаваскорлик театри ижодиёти режиссураси кафедрасининг катта ўқитувчиси Ш. К. Галиевга онаси

Фотима Муҳаммадтокиевна МУҲАММАДГАЛИЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон телевиденнеси жамоаси Бадиий-мусиқий кўрсатувлар ижодий бирлашмаси режиссёри А. Боқиевга отаси

Мужадид БОҚИЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС:
700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, пропаганда — 32-55-70, саноат, қурилиш ва транспорт — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70, совет қурилиши — 33-12-46, 32-57-20, 32-54-18, фан, маданият ва халқ таълими — 33-44-51, 32-57-21, адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16, ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, халқаро ҳаёт — 32-54-14, хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 32-53-16 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06, коммунистик ахлоқ — 32-54-29, фельетонлар — 32-54-27, иллюстрация — 32-57-22.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.
Газета офсет усулида, А—2 форматида босилади.